

Briuselis, 2023 03 01
COM(2023) 127 final

ANNEXES 1 to 7

PRIEDAI

prie

Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS

dėl vairuotojo pažymėjimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012

{SEC(2023) 350 final} - {SWD(2023) 128 final} - {SWD(2023) 129 final}

I PRIEDAS

NUOSTATOS DĖL VALSTYBIŲ NARIŲ IŠDUODAMŲ VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMŲ

A1 DALIS. FIZINIO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO BENDROSIOS SPECIFIKACIJOS

- (1) Sąjungos pavyzdžio vairuotojo pažymėjimo kortelės fizinės savybės turi atitikti ISO 7810 ir ISO 7816-1 standartus.

Kortelė turi būti gaminama iš polikarbonato.

Vairuotojo pažymėjimų savybių tikrinimo siekiant užtikrinti, kad jos atitiktų tarptautinius standartus, būdai turi atitikti ISO 10373 standartą.

- (2) Pažymėjimas turi būti dvipusis ir atitikti 1 pav. pateiktą pavyzdį.

1 pusė

2 pusė

1 pav. ES vairuotojo pažymėjimo pavyzdys

[1. Pavardė 2. Vardas 3. Gimimo data ir vieta 4a. Išdavimo data 4b. Galioja iki 4c. Išdavė 5. Pažymėjimo numeris 10. Galioja nuo 11. Galioja iki 12. Kodai]

- (3) D dalyje nurodyta informacija pažymėjime turi būti pateikiama taip:

1 pusėje pateikiama:

- (a) žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“, išspausdinti didžiosiomis raidėmis pažymėjimą išduodančios valstybės narės kalba ar kalbomis;
- (b) pažymėjimą išduodančios valstybės narės pavadinimas (neprivalomas);
- (c) pažymėjimą išduodančios valstybės narės skiriamasis ženklas, išspausdintas negatyvo atvaizdu mėlyname stačiakampyje ir apsuptas dvylikos geltonų žvaigždučių ratu, kaip nustatyta D dalies 1 punkte;
- (d) informacija apie išduotą pažymėjimą (1–9 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 3 punkte;
- (e) žodžiai „Europos Sąjungos pavyzdys“ pažymėjimą išduodančios valstybės narės kalba arba kalbomis ir žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“ kitomis Europos Sąjungos kalbomis, išspausdinti rausva spalva pažymėjimo fone, kaip nustatyta D dalies 2 punkte.

2 pusėje pateikiama:

- (f) informacija apie išduoto pažymėjimo kategorijas (9–12 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 4 punkte;
- (g) informacija apie pažymėjimo administravimą (13–14 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 5 punkte;
- (h) šių 1 ir 2 pažymėjimo pusėse pateikiamų numeruotų laukelių paaiškinimas: 1, 2, 3, 4a, 4b, 4c, 5, 10, 11 ir 12.

Jei valstybė narė pageidauja šiuos įrašus pateikti nacionaline kalba, kuri nėra viena iš šių kalbų: anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakių, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ar vokiečių, ji turi parengti dvikalbį pažymėjimo variantą naudodama vieną iš pirmiau išvardytų kalbų ir nepažeisdama kitų šio priedo nuostatų.

Sąjungos pavyzdžio vairuotojo pažymėjime turi būti palikta vietos, kad būtų galima įmontuoti lustrą ar panašų kompiuterinį įtaisą arba atspausdinti QR kodą.

Spalvų nuorodos:

- mėlyna – *Pantone Reflex Blue*;
- geltona – *Pantone Yellow*.

(4) Specialios nuostatos

- (a) Tais atvejais, kai valstybės narės pagal šį priedą išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtojo įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, ta valstybė narė gali į pažymėjimą įrašyti jam administruoti reikalingą informaciją, jeigu šio tipo informaciją ji įrašo ir savo išduodamuose pažymėjimuose ir jeigu šiam tikslui yra pakankamai vietos.
- (b) Valstybės narės gali papildomai naudoti spalvas ar ženklus, pavyzdžiui, brūkšninius kodus ir nacionalinius simbolius, nepažeisdamos kitų šio priedo nuostatų. Apie tai valstybės narės turi informuoti Komisiją.

Vairuotojo pažymėjimus pripažįstant laikantis tarpusavio pripažinimo principo, brūkšniniame kode negali būti jokios kitos informacijos, išskyrus tą, kurią jau galima perskaityti vairuotojo pažymėjime arba kuri yra būtina vykdant vairuotojo pažymėjimo išdavimo procesą.
- (c) Kortelės abiejose pusėse pateikiama informacija turi būti įskaitoma plika akimi, o 9–12 laukelių informacija kortelės 2 pusėje rašoma naudojant bent 5 dydžio šriftą.

A2 DALIS. FIZINIO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO APSAUGOS NUO KLASTOJIMO SPECIFIKACIJOS

(1) Fiziniam vairuotojo pažymėjimo saugumui grėsmę kelia:

- (a) padirbtų kortelių gamyba: naujo, į dokumentą labai panašaus objekto, kuris gaminamas kaip naujas objektas arba kaip originalaus dokumento kopija, sukūrimas;
- (b) esminis keitimas: originalaus dokumento tam tikro požymio pakeitimas, pavyzdžiui, kai kurių ant dokumento išspausdintų duomenų pakeitimas.

- (2) Bendras saugumas turi būti užtikrintas visoje sistemoje, kurią sudaro prašymo išduoti pažymėjimą procesas, duomenų perdavimas, kortelei pagaminti naudojama medžiaga, spausdinimo būdas, įvairių apsaugos priemonių minimalus rinkinys ir personalizavimo procesas.
- (3) Vairuotojo pažymėjimų gamybai naudojama medžiaga turi būti apsaugota nuo klastojimo taikant šiuos metodus (privalomos apsaugos priemonės):
- (a) kortelės ultravioletiniuose spinduliuose nešvyti;
 - (b) apsauginis fono raštas sukurtas taip, kad jį būtų sunku suklustoti nuskaitant, spausdinant ar kopijuojant, atspausdintas vaivorykštine spauda įvairiaspalviais apsauginiais dažais ir pozityvine bei negatyvine giljoširuote. Raštui neturi būti naudojamos pagrindinės spalvos (CMYK modelis), jį turi sudaryti sudėtingi rašto modeliai iš mažiausiai dviejų specialiųjų spalvų ir mikrotekstas;
 - (c) optiškai kintantys elementai tinkamai apsaugo fotografiją nuo jos kopijavimo ir klastojimo;
 - (d) lazerinis graviravimas;
 - (e) fotografijos vietos plote apsauginis fonas ir fotografija turi užėti vienas ant kito mažiausiai ties kraštu (silpnėjantis raštas).
- (4) Vairuotojo pažymėjimų gamybai naudojama medžiaga papildomai turi būti apsaugota nuo klastojimo taikant mažiausiai tris iš toliau išvardytų metodų (papildomos apsaugos priemonės):
- (a) spalvą keičiantys dažai*,
 - (b) termochrominiai dažai*,
 - (c) specialios hologramos*,
 - (d) kintantys lazeriniai vaizdai*,
 - (e) ultravioletiniai fluorescenciniai dažai, matomi ir skaidrūs,
 - (f) spausdinama dažais, kurie keičia spalvą žiūrint skirtingu kampu,
 - (g) skaitmeninis vandens ženklas fone,
 - (h) infraraudonuosius spindulius atspindintys ar dėl fosforescencijos švytintys pigmentai,
 - (i) apčiuopiami ženklai, simboliai ar raštai*.
- (5) Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones. Pirmenybė turi būti teikiama žvaigždute pažymėtiems būdams, kadangi pagal juos teisėsaugos pareigūnai gali be jokių specialiųjų priemonių patikrinti kortelės galiojimą.

B DALIS. LUSTO, KURIS YRA FIZINIO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO DALIS, SPECIFIKACIJOS

- (1) Lustas ir jame saugomi duomenys, įskaitant papildomą informaciją, numatytą valstybės narės nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais, turi atitikti B1 dalies nuostatas.
- (2) Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikomų standartų sąrašas pateiktas B2 dalyje.

- (3) Lustiniams vairuotojo pažymėjimams pagal B3 dalyje išdėstytas nuostatas turi būti taikoma ES tipo patvirtinimo procedūra.
- (4) Jei lustinis vairuotojo pažymėjimas atitinka visas pagal 1–3 punktus taikomas ES tipo patvirtinimo nuostatas, valstybė narė gamintojui arba jo atstovui turi išduoti ES tipo patvirtinimo pažymėjimą.
- (5) Prireikus, visų pirma siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios dalies nuostatų, valstybė narė gali panaikinti savo ES tipo patvirtinimą.
- (6) ES tipo patvirtinimo pažymėjimai ir pranešimai apie jų panaikinimą turi atitikti B4 dalyje nustatytą pavyzdį.
- (7) Komisijai turi būti pranešta apie visus išduotus ir visus panaikintus ES tipo patvirtinimo pažymėjimus. Panaikinimo atveju turi būti nurodyta išsami priežastis.
Komisija turi informuoti valstybes nares apie ES tipo patvirtinimo panaikinimą.
- (8) Valstybių narių išduoti ES tipo patvirtinimo pažymėjimai turi būti pripažįstami tarpusavyje.
- (9) Jei valstybė narė ne kartą nustato, kad daug lustinių vairuotojo pažymėjimų neatitinka šios I priedo dalies, ji apie tai turi pranešti Komisijai. Reikia nurodyti su tais vairuotojo pažymėjimais susijusio ES tipo patvirtinimo pažymėjimo numerį ir pateikti neatitikties apibūdinimą. Komisija turi nepagrįstai nedelsdama informuoti visas kitas valstybes nares apie faktus, apie kuriuos jai pranešta pagal šį punktą.
- (10) Šiuos vairuotojo pažymėjimus išdavusi valstybė narė turi nedelsdama išnagrinėti problemą ir imtis atitinkamų taisomųjų veiksmų, įskaitant prireikus ES tipo patvirtinimo pažymėjimo panaikinimą.

B1 DALIS. Bendrieji lustinių vairuotojo pažymėjimų reikalavimai

Šiame priede aprašyti lustinių vairuotojo pažymėjimų bendrieji reikalavimai grindžiami tarptautiniais standartais, visų pirma ISO/IEC 18013 serijos standartais. Jais nustatomos:

- (a) lusto ir loginės jame saugomų duomenų struktūros specifikacijos,
- (b) suderintų ir papildomų saugotinių duomenų specifikacijos ir
- (c) specifikacijos, susijusios su luste saugomų skaitmeninių duomenų apsaugos mechanizmais.

1. SANTRUMPOS

Santrumpa	Reikšmė
AID	taikomosios programos identifikatorius (angl. <i>Application Identifier</i>)
BAP	elementarioji prieigos apsauga (angl. <i>Basic Access Protection</i>)
DG	duomenų grupė (angl. <i>Data Group</i>)
EAL 4+	padidintas 4 patikimo funkcionavimo garantijų įvertinimo lygis (angl. <i>Evaluation Assurance Level 4 Augmented</i>)
EF	elementarusis failas (angl. <i>Elementary File</i>)
EFID	elementariojo failo identifikatorius (angl. <i>Elementary File Identifier</i>)
eMRTD	mašininio nuskaitymo kelionės dokumentai (angl. <i>Machine Readable Travel Documents</i>)
ICC	lustinė kortelė (angl. <i>Integrated Circuit Card</i>)
ISO	Tarptautinė standartizacijos organizacija (angl. <i>International Standard Organisation</i>)
LDS	loginė duomenų struktūra (angl. <i>Logical Data Structure</i>)
PICC	artiveikos lustinė kortelė (angl. <i>Proximity Integrated Circuit Card</i>)
PIX	nuosavybinis taikomosios programos identifikatoriaus papildinys (angl. <i>Proprietary Application Identifier Extention</i>)
RID	registruotasis taikomosios programos identifikatorius (angl. <i>Registered Application</i>)

	<i>Identifier)</i>
SOd	dokumento saugumo objektas (angl. <i>Document Security Object</i>)

2. LUSTE SAUGOMI DUOMENYS

(1) Suderinti privalomi ir neprivalomi vairuotojo pažymėjimo duomenys

Luste turi būti saugomi D dalyje nurodyti suderinti vairuotojo pažymėjimo duomenys. Jei valstybė narė nusprendžia įtraukti į vairuotojo pažymėjimą D dalyje nurodytus neprivalomus duomenis, tie duomenys turi būti saugomi luste.

(2) Papildomi duomenys

Valstybės narės luste gali saugoti papildomus duomenis, numatytus nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais. Jos turi pranešti apie tai Komisijai.

3. LUSTAS

(1) Laikmenos tipas

Vairuotojo pažymėjime naudojama laikmena turi būti lustas su kontaktine, bekontakte arba mišria (dvilype) sąsaja, kaip nurodyta B2 dalies 1 punkte.

(2) Taikomosios programos

Visi duomenys luste turi būti saugomi elektroninėse taikomosiose programose. Visos luste esančios taikomosios programos turi turėti unikalų kodą, vadinamąjį taikomosios programos identifikatorių (AID), kaip nurodyta B2 dalies 2 punkte.

(a) ES vairuotojo pažymėjimo taikomoji programa

Privalomi ir neprivalomi vairuotojo pažymėjimo duomenys, nurodyti I priedo D dalyje, turi būti saugomi specialioje ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje. ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos AID

„A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31“

sudaro abu šie elementai:

- Europos Komisijos registruotasis taikomosios programos identifikatorius (RID) „A0 00 00 04 56“ ir
- ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos nuosavybinis taikomosios programos identifikatoriaus papildinys (PIX) „45 44 4C 2D 30 31“ („EDL-01“).

Duomenų grupės (DG) turi būti sudaromos pagal loginę duomenų struktūrą (LDS).

Duomenų grupės ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje turi būti saugomos kaip elementarieji failai (EF) ir apsaugomos pagal B2 dalies 3 punktą.

(b) Kitos taikomosios programos

Kiti papildomi duomenys turi būti saugomi vienoje ar daugiau specialių taikomųjų programų, atskirai nuo ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos. Kiekviena tokia taikomoji programa turi turėti unikalų AID.

4. ES VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO TAIKOMOSIOS PROGRAMOS LOGINĖ DUOMENŲ STRUKTŪRA

(1) Loginė duomenų struktūra

Vairuotojo pažymėjimo duomenys luste turi būti saugomi pagal B2 dalies 4 punkte nustatytą loginę duomenų struktūrą (LDS). Šiame punkte nustatomi papildomi privalomų ir papildomų duomenų grupėms taikomi reikalavimai.

Kiekviena duomenų grupė turi būti saugoma viename elementarijame faile. ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje naudotini elementarieji failai turi turėti elementariojo failo identifikatorių (EFID) arba trumpąjį EF identifikatorių, kaip nurodyta B2 dalies 5 punkte.

(2) Privalomų duomenų grupės

Privalomų ir neprivalomų duomenų elementai turi būti saugomi šiose duomenų grupėse:

- (a) 1 DG – visi dokumento privalomų ir neprivalomų spausdintų duomenų elementai, išskyrus pažymėjimo turėtojo veido nuotrauką ir parašo vaizdą,
- (b) 5 DG – pažymėjimo turėtojo parašo vaizdas,
- (c) 6 DG – pažymėjimo turėtojo veido nuotrauka.

1 DG duomenų struktūra turi atitikti 6 punktą ir B2 dalies 6 punktą. 5 DG ir 6 DG duomenys turi būti saugomi pagal B2 dalies 7 punkte nurodytas specifikacijas.

(3) Papildomų duomenų grupės

Papildomų duomenų elementai, numatyti valstybių narių nacionalinės teisės aktuose dėl vairuotojo pažymėjimų, turi būti saugomi šiose duomenų grupėse:

- (a) 2 DG – duomenys apie pažymėjimo turėtoją, išskyrus biometrinius duomenis,
- (b) 3 DG – duomenys apie išduodančiąją instituciją,
- (c) 4 DG – portretinė pažymėjimo turėtojo nuotrauka,
- (d) 7 DG – biimetriniai pažymėjimo turėtojo pirštų atspaudų duomenys,
- (e) 8 DG – biimetriniai pažymėjimo turėtojo akies rainelės duomenys,
- (f) 11 DG – kita informacija, pvz., pažymėjimo turėtojo vardas ir pavardė nacionaliniais rašmenimis.

Šiose duomenų grupėse duomenys turi būti saugomi pagal B2 dalies 8 punkte nurodytas specifikacijas.

5. DUOMENŲ SAUGUMO MECHANIZMAI

Turi būti naudojami tinkami lusto autentiškumo, lusto bei jame saugomų duomenų vientisumo patvirtinimo ir prieigos prie vairuotojo pažymėjimo duomenų ribojimo mechanizmai.

Luste saugomų duomenų apsauga turi atitikti B2 dalies 3 punkte nurodytas specifikacijas. Šiame skirsnyje nustatomi papildomi reikalavimai, kurių būtina laikytis.

(1) Autentiškumo patikra

(a) Privalomas pasyvusis autentiškumo patvirtinimas

Visos ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje saugomų duomenų grupės turi būti apsaugotos pasyviosiomis autentiškumo patvirtinimo priemonėmis.

Su pasyviuoju autentiškumo patvirtinimu susiję duomenys turi atitikti B2 dalies 9 punkte nurodytus reikalavimus.

(b) Neprivalomas aktyvusis autentiškumo patvirtinimas

Siekiant patvirtinti, kad originalusis lustas nebuvo pakeistas, turi būti taikomi neprivalomo aktyviojo autentiškumo patvirtinimo mechanizmai.

(2) Prieigos ribojimas

(a) Privaloma elementarioji prieigos apsauga

Elementariosios prieigos apsaugos (BAP) mechanizmas turi būti taikomas visiems ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos duomenims. Siekiant užtikrinti sąveiką su esamomis sistemomis, kaip antai sistemomis, kuriose naudojami mašininio nuskaitymo kelionės dokumentai (eMRTD), privaloma naudoti vienos eilutės mašininio nuskaitymo zoną (MRZ), kaip nurodyta B2 dalies 10 punkte.

Prieigai prie lusto naudojamas dokumento kodas Kdoc generuojamas iš vienos eilutės MRZ ir gali būti įvedamas rankiniu būdu arba optinio ženklų atpažinimo (OCR) skaitytuvu. Vienos eilutės MRZ BAP 1 konfigūracija turi atitikti B2 dalies 10 punktą.

(b) Sąlyginė išplėstinė prieigos kontrolė

Jei luste saugomi Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmens duomenys, prieiga prie tokių duomenų turi būti apsaugota papildomomis priemonėmis.

Išplėstinės prieigos kontrolės mechanizmai turi atitikti B2 dalies 11 punkte nurodytas specifikacijas.

(3) Lustinių vairuotojo pažymėjimų viešojo rakto infrastruktūra (PKI)

Valstybės narės turi nustatyti būtiną nacionalinę viešojo rakto administravimo pagal standarto ISO 18013 3 A priedą tvarką.

6. DUOMENŲ PATEIKIMAS

(1) 1 DG duomenų formatas

Žyma	L	Vertė					Koduotė	Privalomi / Neprivalomi
61	V	1 DG duomenų elementai (įdėtiniai)						
		Žyma	L	Vertė				
		5F 01	V	Tipo patvirtinimo numeris			ans	P
		5F 02	V	Duomenų objektas, sudarytas iš demografinių duomenų elementų				P
				Žyma	L	Vertė		
				5F 03	3	Pažymėjimą išdavusi valstybė narė	a3	P
				5F 04	V	Pažymėjimo turėtojo pavardė(s)	as	P
				5F 05	V	Kitas (-i) pažymėjimo turėtojo vardas (-ai)	as	P
				5F 06	4	Gimimo data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 07	V	Gimimo vieta	ans	P
				5F 08	3	Pilietybė	a3	N
				5F 09	1	Lytis	V / M / N	N
				5F 0A	4	Pažymėjimo išdavimo data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 0B	4	Pažymėjimo galiojimo pabaigos data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 0C	V	Išduodančioji institucija	ans	P
				5F 0D	V	Administracinis numeris (ne dokumento numeris)	ans	N
				5F 0E	V	Dokumento numeris	an	P
				5F 0F	V	Nuolatinė gyvenamoji vieta arba pašto adresas	ans	N
		7F 63	V	Duomenų objektas, sudarytas iš transporto priemonių kategorijų / apribojimų / sąlygų				P
				Žyma	L	Vertė (pagal toliau nurodytą koduotę)		
				02	1	Kategorijų / apribojimų / sąlygų skaičius	N	P
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	P
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	N
				...	...	...	...	...
				87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	N

(2) Loginis įrašų formatas

Transporto priemonių kategorijos, apribojimai arba sąlygos turi būti nurodyti bendrame duomenų objekte pagal lentelėje nurodytą struktūrą:

Transporto priemonės kategorijos kodas	Suteikimo data	Galiojimo pabaigos data	Kodas	Ženklas	Vertė
--	----------------	-------------------------	-------	---------	-------

T. y.:

- (a) transporto priemonės kategorijos kodai turi būti nurodomi, kaip apibrėžta 6 straipsnyje (pvz., AM, A1, A2, A, B1, B ir t. t.);
- (b) transporto priemonės kategorijos suteikimo data turi būti nurodoma DDMMYYYY formatu (dviženkliai skaičiais nurodoma diena, po jos – dviženkliai skaičiais mėnuo, po jo – keturženkliai skaičiais metai);
- (c) transporto priemonės kategorijos galiojimo pabaigos data turi būti nurodoma DDMMYYYY formatu (dviženkliai skaičiais nurodoma diena, po jos – dviženkliai skaičiais mėnuo, po jo – keturženkliai skaičiais metai);
- (d) kodas, ženklas ir vertė nurodo papildomą informaciją arba apribojimus, susijusius su transporto priemonės kategorija arba vairuotoju.

B2 DALIS. Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikomų standartų sąrašas

Nr.	Dalykas	Reikalavimas	Kam taikoma?
1	Laikmenos sąsaja, organizavimas ir komandos	ISO/IEC 7816 serija (kontaktinė kortelė), ISO/IEC 14443 serija (bekontaktinė kortelė), kaip nurodyta ISO/IEC 18013-2:2008 C priede	B1 dalies 3 punkto 1 papunktis
2	Taikomosios programos identifikatorius	ISO/IEC 7816-5:2004	B1 dalies 3 punkto 2 papunktis
3	Duomenų saugumo mechanizmai	ISO/IEC 18013-3:2009	B1 dalies 3 punkto 2 papunkčio a papunktis B1 dalies 5 punktas
4	Loginė duomenų struktūra	ISO/IEC 18013-2:2008	B1 dalies 4 punkto 1 papunktis
5	Elementariojo failo identifikatoriai	ISO/IEC 18013-2:2008 C.2 lentelė	B1 dalies 4.1 punktas
6	1 DG duomenų pateikimas	ISO 18013-2:2008 C.3.8 priedas	B1 dalies 4.2 punktas B1 dalies 6 punkto 1 papunktis
7	5 DG ir 6 DG	ISO/IEC 18013-2:2008 C.6.6 ir	B1 dalies 4.2 punktas

	privalomų duomenų pateikimas	C.6.7 priedai, veido nuotrauka ir parašo vaizdas turi būti saugomi JPEG arba JPEG2000 formatu	
8	Neprivalomų ir papildomų duomenų pateikimas	ISO/IEC 18013-2:2008 C priedas	B1 dalies 4.3 punktas
9	Pasyvusis autentiškumo patvirtinimas	ISO/IEC 18013-3:2009 8.1 dalis, duomenys turi būti saugomi LDS EF.SOd (dokumento saugumo objektas)	B1 dalies 5 punkto 1 papunkčio a papunktis
10	Elementarusis prieigos ribojimas	ISO/IEC 18013-3:2009 ir jo 1 pakeitimas	B1 dalies 5 punkto 2 papunkčio a papunktis
	Elementariojo prieigos ribojimo konfigūracija	ISO/IEC 18013-3:2009 B.8 priedas	
11	Išplėstinis prieigos ribojimas	Techninės gairės TR-03110, pažangieji mašininio nuskaitymo kelionės dokumentų apsaugos mechanizmai. Išplėstinė prieigos kontrolė (EAC), 1.11 versija	B1 dalies 5 punkto 2 papunkčio b papunktis
12	Bandymo metodai	ISO 18013–4:2011	B3 dalies 1 punktas
13	Apsaugos pažymėjimas	Padidintas 4 patikimo funkcionavimo garantijų įvertinimo lygis (EAL 4+) arba lygiavertis	B3 dalies 2 punktas
14	Veikimo pažymėjimas	Lustinių kortelių bandymas pagal ISO 10373 seriją	B3 dalies 3 punktas.

B3 DALIS. Lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo procedūra

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Gamintojai, teikdami lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo prašymą, turi pateikti apsaugos pažymėjimą ir veikimo pažymėjimą.

Apie visus ketinimus modifikuoti gamybos procesą, įskaitant programinę įrangą, reikia iš anksto pranešti tipą patvirtinusiai institucijai. Prieš patvirtindama pakeitimą, institucija gali paprašyti išsamesnės informacijos ir pareikalauti atlikti papildomus bandymus.

Bandymai turi būti atliekami taikant B2 dalies 12 punkte nurodytus metodus.

2. APSAUGOS PAŽYMĖJIMAS

Vairuotojo pažymėjimų lustų apsauga turi būti vertinama pagal B2 dalies 13 punkte nurodytus kriterijus.

Apsaugos pažymėjimas turi būti išduodamas tik tada, kai įrodoma, kad lustas apsaugotas nuo duomenų manipuliavimo.

3. VEIKIMO PAŽYMĖJIMAS

Lustinių vairuotojo pažymėjimų veikimas turi būti vertinamas laboratoriniu būdu pagal B2 dalies 14 punkte nurodytus kriterijus.

Valstybės narės, diegdamos lustinius vairuotojo pažymėjimus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi taikomų veikimo standartų ir B1 dalies reikalavimų.

Veikimo pažymėjimas gamintojui išduodamas, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

- yra galiojantis lusto apsaugos pažymėjimas,
- įrodyta atitikti B2 dalies reikalavimams ir
- sėkmingai išlaikyti veikimo bandymai.

Veikimo pažymėjimą turi išduoti atitinkama valstybės narės institucija. Veikimo pažymėjime turi būti nurodyta išduodančioji institucija, pareiškėjo tapatybė, identifikuojamas lustas ir pateikiamas išsamus bandymų ir jų rezultatų sąrašas.

4. ES TIPO PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS

(1) Pažymėjimo pavyzdys

Pateikus šiame priede numatytus apsaugos pažymėjimą ir veikimo pažymėjimą, valstybė narė išduoda ES tipo patvirtinimo pažymėjimą. ES tipo patvirtinimo pažymėjimas turi atitikti B4 dalyje pateiktą pavyzdį.

(2) Numeravimo sistema

ES tipo patvirtinimo numerį turi sudaryti:

(a) mažoji raidė „e“ ir ES tipą patvirtinusios valstybės narės skiriamasis numeris:

1. Vokietija,
2. Prancūzija,
3. Italija,
4. Nyderlandai,
5. Švedija,
6. Belgija,
7. Vengrija,
8. Čekija,
9. Ispanija,
12. Austrija,
13. Liuksemburgas,
17. Suomija,

18. Danija,
19. Rumunija,
20. Lenkija,
21. Portugalija,
23. Graikija,
24. Airija,
25. Kroatija,
26. Slovėnija,
27. Slovakija,
29. Estija,
32. Latvija,
34. Bulgarija,
36. Lietuva,
49. Kipras,
50. Malta;

- (b) raidės DL, prieš jas rašomas brūkšnelis, o po jų – dviženklis skaičius, nurodantis šiam priedui arba vėliausiam svarbiam jo techniniam pakeitimui paskirtą eilės numerį. Šio priedo eilės numeris yra 00;
- (c) išduodančiosios valstybės narės suteiktas unikalus ES tipo patvirtinimo identifikacinis numeris.

ES tipo patvirtinimo numerio pavyzdys – e50-DL00 12345.

Patvirtinimo numeris turi būti saugomas kiekvieno lustinio vairuotojo pažymėjimo luste 1 DG.

B4 DALIS. Lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo pažymėjimo pavyzdys

Kompetentingos institucijos pavadinimas: ...

Pranešimas dėl (*):

– patvirtinimo ☐

– patvirtinimo panaikinimo ☐

Lustinio ES vairuotojo pažymėjimo
patvirtinimo Nr. ...

1. Prekės pavadinimas arba prekės ženklas ...

2. Modelio pavadinimas ...

3. Gamintojo arba jo atstovo (jei taikoma) pavadinimas ...

...

4. Gamintojo arba jo atstovo (jei taikoma) adresas ...

...

5. Laboratorinių bandymų ataskaitos:

5.1. Apsaugos pažymėjimo Nr. ... Data ...

Išdavė ...

5.2. Veikimo pažymėjimo Nr. ... Data ...

Išdavė ...

6. Patvirtinimo data ...

7. Patvirtinimo panaikinimo data ...

8. Vieta ...

9. Data ...

10. Pridėti aprašomieji dokumentai ...

11. Parašas ...

(*) Pažymėti atitinkamą langelį.

C DALIS. MOBILIOJO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO SPECIFIKACIJOS

- (1) Mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų taikomosios programos turi būti pritaikytos dažniausiai taikomoms mobiliųjų telefonų operacinėms sistemoms ir suteikti galimybę įgaliotiesiems asmenims naudotis bent šiomis funkcijomis:
 - (a) gauti ir saugoti duomenis arba rodykles, leidžiančius įrodyti asmens teisę vairuoti;
 - (b) pateikti ir perduoti šiuos duomenis arba rodykles.
- (2) Taikomoji programa ir kitos atitinkamos sistemos turi atitikti standartą ISO/IEC 18013-5 dėl mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų ir Reglamentą (ES) Nr. 910/2014.
- (3) Šiame priede pagal šią direktyvą išduoto mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojas laikomas jo įgaliotuoju naudotoju tik tada, kai jis yra identifiкуotas kaip toks. Pagrindinė tapatybės nustatymo priemonė turi būti elektroninė atpažintis. Atliekant tokių asmenų elektroninę atpažintį, galima naudoti bent visas Reglamente (ES) Nr. 910/2014 nurodytas elektroninės atpažinties priemones.
- (4) Atitinkama nacionalinė sistema turi būti valstybės narės, kurioje yra vairuotojo pažymėjimo turėtojo įprastinė gyvenamoji vieta, kompetentingas vairuotojo pažymėjimų registras.
- (5) Taikomoji programa turi suteikti galimybę vairuotojo pažymėjimo turėtojui iš atitinkamos nacionalinės sistemos gauti patikrinamus duomenis, kuriuose yra D dalyje išvardyta informacija ir vienkartinis prieigos raktas. Jei D dalyje nurodytos informacijos dalies nacionalinėje sistemoje nėra, vairuotojo pažymėjimo turėtojas trūkstamus duomenų elementus gali gauti kitomis saugiomis priemonėmis (pvz., biometriniam pase esančią pažymėjimo turėtojo nuotrauką gauti naudodamasis keitimosi duomenimis trumpu atstumu technologija).

Taikomojoje programoje turi būti galima automatiškai arba rankiniu būdu atnaujinti patikrinamus duomenis (vairuotojo pažymėjimo D dalyje nurodytus duomenis apie jo turėtoją), esančius atitinkamos valstybės narės, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, nacionalinėje sistemoje. Taikomojoje programoje neturi būti leidžiama jokiais kitais būdais keisti gautų duomenų.

Taikomoji programa turi leisti vairuotojo pažymėjimo turėtojui pateikti arba perduoti trečiajai šaliai visus mobiliojo vairuotojo pažymėjimo duomenis arba jų dalį. Valstybių narių kompetentingoms institucijoms turi būti leidžiama gauti mobiliuosiuose vairuotojo pažymėjimuose esančius duomenis, kad jos galėtų išsiaiškinti, ar vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti (patikrinimas).

Taikomoji programa turi leisti vairuotojo pažymėjimo turėtojui perduoti trečiajai šaliai vienkartinį prieigos raktą, gautą iš nacionalinės sistemos. Šį prieigos raktą gavusi šalis gali jį naudoti D dalyje išvardytai informacijai iš atitinkamos nacionalinės sistemos gauti, jei ji yra gavusi atitinkamos valstybės narės leidimą. Valstybių narių kompetentingoms institucijoms turi būti leidžiama naudotis kitų valstybių narių nacionalinėmis sistemomis. Valstybės narės turi užtikrinti, kad, patikrinus pažymėjimo turėtojo duomenis, perduoti duomenys nebūtų saugomi.

Informacija, perduota tiesiogiai iš taikomosios programos arba gauta naudojant vienkartinį prieigos raktą, turi leisti kompetentingoms institucijoms nustatyti mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojo teisę vairuoti (patikrinimas), įskaitant visus Sąjungoje arba valstybės narės teritorijoje taikomus apribojimus. Valstybės

narės nelaiko duomenų galiojančiais, jei jie buvo gauti likus daugiau kaip 7 dienoms iki patikrinimo arba jei vairuotojo pažymėjimo numeris yra įtrauktas į panaikintų pažymėjimų sąrašą, kurį tvarko mobilųjį vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė. Panaikintų pažymėjimų sąraše turi būti pateikta informacija apie visus vairuotojo pažymėjimus, kurie jų turėtojams nebesuteikia teisės vairuoti.

- (6) Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 910/2014 ir siekiant vienintelio tikslo – suteikti mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojui galimybę tokiais atvejais įrodyti savo teisę vairuoti, duomenų arba vienkartinio prieigos rakto pateikimo ir perdavimo funkcijomis pasinaudoti turi būti galima ir tuo atveju, jei to reglamento 3 straipsnyje nurodyti asmens tapatybės duomenys, susieti su europine skaitmeninės tapatybės dėkle, yra negaliojantys.
- (7) Nacionalinės sistemos neturi saugoti ar apdoroti prašymų, pagrįstų pirmiau minėtu vienkartinio prieigos raktu, kitais nei šios direktyvos nuostatų įgyvendinimo tikslais. Tam gali būti naudojamas 19 straipsnyje nurodytas ES vairuotojo pažymėjimų tinklas.
- (8) Mobilųjų vairuotojo pažymėjimų turėtojai turi turėti galimybę atnaujinti, gauti naują arba pakeisti savo vairuotojo pažymėjimus Sąjungoje naudodamiesi valstybių narių sukurta taikomąja programa arba specialiu skaitmeninių paslaugų portalu.

D DALIS. ES VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIME ĮRAŠYTINI DUOMENYS

- (1) Pažymėjimą išduodančių valstybių narių skiriamieji ženklai turi būti tokie:
- B: Belgija
 - BG: Bulgarija
 - CZ: Čekija
 - DK: Danija
 - D: Vokietija
 - EST: Estija
 - GR: Graikija
 - E: Ispanija
 - F: Prancūzija
 - HR: Kroatija
 - IRL: Airija
 - I: Italija
 - CY: Kipras
 - LV: Latvija
 - LT: Lietuva
 - L: Liuksemburgas
 - H: Vengrija
 - M: Malta
 - NL: Nyderlandai
 - A: Austrija
 - PL: Lenkija
 - P: Portugalija
 - RO: Rumunija
 - SLO: Slovėnija
 - SK: Slovakija
 - FIN: Suomija
 - S: Švedija
- (2) Žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“, kurie valstybių narių kalba (-omis) spausdinami vairuotojo pažymėjime, yra šie:
- Свидетелство за управление на МПС
 - Permiso de Conducción
 - Řidičský průkaz

Kørkort
 Führerschein
 Juhiluba
 Άδεια Οδήγησης
 Driving Licence
 Permis de conduire
 Ceadúas Tiomána
 Vozačka dozvola
 Patente di guida
 Vadītāja apliecība
 Vairuotojo pažymėjimas
 Vezetői engedély
 Ličenzja tas-Sewqan
 Rijbewijs
 Prawo Jazdy
 Carta de Condução
 Permis de conducere
 Vodičský preukaz
 Vozniško dovoljenje
 Ajokortti
 Kørkort

(3) Pateikiama ši informacija apie išduotą pažymėjimą:

Laukelis	Informacija
1.	pažymėjimo turėtojo pavardė
2.	kitas (-i) pažymėjimo turėtojo vardas (-ai)
3.	gimimo data ir vieta
4a	pažymėjimo išdavimo data
4b	pažymėjimo galiojimo pabaigos data arba brūkšnys, jei pažymėjimas galioja neribotą laiką pagal 10 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą
4c	pažymėjimą išdavusios institucijos pavadinimas
4d	kitas, nei 5 laukelyje pateiktas, numeris administravimo tikslais (neprivalomas)

5.	pažymėjimo numeris
6.	pažymėjimo turėtojo fotografija
7.	pažymėjimo turėtojo parašas
8.	nuolatinė gyvenamoji vieta arba pašto adresas (neprivalomas)
9.	transporto priemonės (-ių), kurią (-ias) pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, kategorija (nacionalinės kategorijos turi būti spausdinamos kitu nei suderintų kategorijų šriftu)

(4) Pateikiama ši informacija apie išduoto pažymėjimo kategorijas:

Laukelis	Informacija
9.	transporto priemonės (-ių), kurią (-ias) pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, kategorija (nacionalinės kategorijos turi būti spausdinamos kitu nei suderintų kategorijų šriftu)
10.	kiekvienos kategorijos pirmojo išdavimo data (ši data turi būti įrašoma ir naujame pažymėjime, jei išduodamas naujas pažymėjimas ar jis pakeičiamas); kiekviename datos laukelyje įrašomi du skaitmenys šia seka: diena.mėnuo.metai (DD.MM.YY)
11.	kiekvienos kategorijos galiojimo pabaigos data kiekviename datos laukelyje įrašomi du skaitmenys šia seka: diena.mėnuo.metai (DD.MM.YY)
12.	E dalyje nurodytas papildomos informacijos arba apribojimo (-ų) kodas, nurodomas prie atitinkamos kategorijos

Jei E dalyje nurodytas kodas taikomas visoms pažymėjimo kategorijoms, jis gali būti išspausdintas 9, 10 ir 11 laukeliuose

(5) Pateikiama ši informacija apie išduoto pažymėjimo administravimą:

Laukelis	Informacija
13.	pažymėjimui administruoti reikalingos informacijos įrašas, kurį gali padaryti priimančioji valstybė narė, įgyvendindama A1 dalies 4 punkto a papunktį
14.	pažymėjimui administruoti reikalingos ar su kelių eismo saugumu susijusios informacijos įrašas, kurį gali padaryti pažymėjimą išduodanti valstybė narė (neprivaloma). Jei ta informacija yra susijusi su viena iš šiame priede aptariamų pozicijų, prieš ją turi būti rašomas atitinkamo laukelio numeris. Gavus konkretų raštišką pažymėjimo turėtojo sutikimą šiame laukelyje taip pat gali būti papildomai pateikiama informacija, nesusijusi su

	vairuotojo pažymėjimo administravimu ar kelių eismo saugumu; toks papildymas jokių būdu nekeičia šio pavyzdžio kaip vairuotojo pažymėjimo paskirties
--	--

E DALIS. SĄJUNGOS IR NACIONALINIAI KODAI

Kodai 01–99 yra suderinti Europos Sąjungos kodai.

VAIRUOTOJAS (medicininės priežastys)

01		.Regos korekcija ir (arba) apsauga
	01.01.	Akiniai
	01.02.	Kontaktinis (-ai) lęšis (-iai)
	01.05.	Akies raištis
	01.06.	Akiniai arba kontaktiniai lęšiai
	01.07.	Speciali optinė pagalbinė priemonė
02		Klausos ir susikalbėjimo pagalbinė priemonė
03		Galūnių protezas arba korekcijos įtaisas
	03.01.	Viršutinės galūnės protezas arba korekcijos įtaisas
	03.02.	Apatinės galūnės protezas arba korekcijos įtaisas

TRANSPORTO PRIEMONĖS PRITAIKYMAS

10		Modifikuota pavarų dėžė
	10.02.	Automatinis pavaros perdavimo skaičiaus parinkimas
	10.04.	Pritaikytas pavarų dėžės valdymo įtaisas
15		Modifikuota sankaba
	15.01.	Pritaikytas sankabos pedalas
	15.02.	Ranka valdoma sankaba
	15.03.	Automatinė sankaba
	15.04.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti sankabos pedalo
20		Modifikuotos stabdymo sistemos
	20.01.	Pritaikytas stabdžių pedalas
	20.03.	Stabdžių pedalas, tinkamas naudoti kaire koja

	20.04.	Slankusis stabdžių pedalas
	20.05.	Pasviręs stabdžių pedalas
	20.06.	Ranka valdomas stabdys
	20.07.	Stabdžių valdymas didžiausia ... N jėga ¹ (pavyzdžiui, „20.07(300N)“)
	20.09.	Pritaikytas stovėjimo stabdys
	20.12.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti stabdžio pedalo
	20.13.	Kojos keliu valdomas stabdys
	20.14.	Stabdžių sistema veikia padedama išorinės jėgos
25		Modifikuota akceleratoriaus sistema
	25.01.	Pritaikytas akceleratoriaus pedalas
	25.03.	Pasviręs akceleratoriaus pedalas
	25.04.	Ranka valdomas akceleratorius
	25.05.	Kojos keliu valdomas akceleratorius
	25.06.	Akceleratoriaus sistema veikia padedama išorinės jėgos
	25.08.	Akceleratoriaus pedalas kairėje
	25.09.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti akceleratoriaus pedalo
31		Pedalo pritaikymai ir pedalo apsaugos priemonės
	31.01.	Papildomas paralelinių pedalo rinkinys
	31.02.	Tame pačiame (arba beveik tame pačiame) aukštyje esantys pedalai
	31.03.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti akceleratoriaus ir stabdžio pedalo, kai šie pedalai valdomi ne koja
	31.04.	Pakeltos grindys
32		Kombinuotos darbinio stabdžio ir akceleratoriaus sistemos

¹ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

	32.01.	Akceleratorius ir darbinis stabdys kaip kombinuota sistema, valdoma viena ranka
	32.02.	Akceleratorius ir darbinis stabdys kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga
33		Kombinuotos darbinio stabdžio, akceleratoriaus ir vairavimo sistemos
	33.01.	Akceleratorius, darbinis stabdys ir vairo mechanizmas kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga viena ranka
	33.02.	Akceleratorius, darbinis stabdys ir vairo mechanizmas kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga dviem rankomis
35		Modifikuotas valdymo mechanizmų (šviesų jungiklių, priekinio stiklo valytuvų arba priekinio stiklo apšildymo, garsinio signalo, posūkių rodiklių ir pan.) išdėstymas
	35.02.	Valdymo įtaisai, valdomi nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.03.	Valdymo įtaisai, valdomi kaire ranka, nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.04.	Valdymo įtaisai, valdomi dešine ranka, nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.05.	Valdymo įtaisai, valdomi nepaleidžiant vairavimo įtaiso bei akceleratoriaus ir stabdymo mechanizmo valdymo įtaisų
40		Modifikuotas vairo mechanizmas
	40.01.	Vairavimas didžiausia ... N jėga ² (pavyzdžiui, „40.01(140N)“)
	40.05.	Pritaikytas vairas (didesnis ir (arba) storesnis vairas, sumažinto skersmens ir pan.)
	40.06.	Pritaikyta vairo padėtis
	40.09.	Koja valdomas vairas
	40.11.	Pagalbinė priemonė prie vairo
	40.14.	Viena plaštaka ir (arba) ranka valdoma alternatyvi pritaikyta vairavimo sistema
	40.15.	Dviem plaštakomis ir (arba) rankomis valdoma alternatyvi

² Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

		pritaikyta vairavimo sistema
42		Modifikuoti galinio ir (arba) šoninio vaizdo matymo įtaisai
	42.01.	Pritaikytas galinio vaizdo matymo įtaisas
	42.03.	Papildomas vidinis įtaisas, leidžiantis matyti šoninį vaizdą
	42.05.	Įtaisas, leidžiantis matyti akląją zoną
43		Vairuotojo sėdėjimo padėtis
	43.01.	Vairuotojo sėdynės aukštis pritaikytas standartiniam matymui ir yra standartiniu atstumu nuo vairo ir pedalų
	43.02.	Vairuotojo sėdynė pritaikyta prie kūno formos
	43.03.	Vairuotojo sėdynė su šonine atrama, užtikrinančia gerą stabilumą
	43.04.	Vairuotojo sėdynė su porankiu
	43.06.	Saugos diržų pritaikymas
	43.07.	Saugos diržas su atrama, kad būtų užtikrintas geras stabilumas
44		Motociklų modifikacijos (būtina nurodyti papildomą kodą)
	44.01.	Vienas valdomas stabdys
	44.02.	Pritaikytas priekinio rato stabdys
	44.03.	Pritaikytas galinio rato stabdys
	44.04.	Pritaikytas akceleratorius
	44.08.	Sėdynės aukštis, leidžiantis vairuotojui sėdimose padėtyje vienu metu nuleisti abi kojas ant žemės ir išlaikyti motociklo pusiausvyrą prieš pat sustojant ir sustojus
	44.09.	Didžiausia priekinio rato stabdžio valdymo jėga ... N^3 (pavyzdžiui, „44.09(140N)“)
	44.10.	Didžiausia galinio rato stabdžio valdymo jėga ... N^4 (pavyzdžiui, „44.10(240N)“)
	44.11.	Pritaikytas pakojis

³ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

⁴ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

	44.12.	Pritaikyta rankena
45		Tik motociklas su priekaba
46		Tik triračiai motociklai
47		Tik daugiau kaip du ratus turinčios transporto priemonės, kurių vairuotojas, pradėdamas važiuoti, prieš pat sustodamas ir sustojęs, neturi išlaikyti pusiausvyros
50		Tik konkretaus transporto priemonės arba važiuoklės numerio transporto priemonė (transporto priemonės identifikavimo numeris, TPIN)

Kartu su kodais 01–44 naudojamos raidės, reiškiančios:

- a kairė
- b dešinė
- c plaštaka
- d pėda
- e vidurys
- f ranka
- g nykštys

NAUDOJIMO RIBOJIMO KODAI

60		Neprivalomi atitikmenys
	60.01.	Pažymėjimo turėtoji taikomi neprivalomi atitikmenys, nurodyti 9 straipsnio 3 dalies a punkte.
	60.02.	Pažymėjimo turėtoji taikomi neprivalomi atitikmenys, nurodyti 9 straipsnio 3 dalies b punkte.
	60.03.	B1 kategorijos vairavimo pažymėjimu suteikiama teisė vairuoti tik 9 straipsnio 4 dalies c punkte nurodytas transporto priemonės.
61		Tik kelionės dienos metu (pavyzdžiui, viena valanda po saulėtekio ir viena valanda iki saulėlydžio).
62		Tik kelionės ... km spinduliu nuo vairuotojo pažymėjimo turėtojo gyvenamosios vietos arba tik mieste (rajone).
63		Važiavimas be keleivių.
64		Tik kelionės ne didesniu kaip ... km/h greičiu.

65		Vairuoti leidžiama tik kai kartu važiuoja bent lygiavertės kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas.
66		Be priekabos.
67		Draudžiama važiuoti greitkeliais.
68		Draudžiama vairuoti išgėrus alkoholio.
69		Leidžiama vairuoti tik transporto priemonės, kuriose yra antialkoholinis variklio užraktas pagal EN 50436. Nurodyti galiojimo pabaigos datą neprivaloma (pavyzdžiui, „69“ arba „69(01.01.2016)“).

ADMINISTRACINIAI REIKALAI

70		Pažymėjimo Nr. ..., išduoto ..., pakaitas (trečiosios valstybės atveju ES/JT skiriamasis ženklas; pavyzdžiui, „70.0123456789.NL“)
71		Pažymėjimo Nr. ... dublikatas (trečiosios valstybės atveju ES/JT skiriamasis ženklas; pavyzdžiui, „71.987654321.HR“)
73		Tik B kategorijos keturračių motociklų (B1) tipo transporto priemonės
78		Tik transporto priemonės su automatine pavarų dėže
79		Tik transporto priemonės, atitinkančios skliausteliuose nurodytas specifikacijas, taikant šios direktyvos 19 straipsnį
	79.01.	Tik dviratės transporto priemonės su šonine priekaba arba be jos
	79.02.	Tik triračių arba lengvųjų keturračių motociklų tipo AM kategorijos transporto priemonės
	79.03.	Tik triračiai motociklai
	79.04.	Tik triračiai motociklai su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg
	79.05.	A1 kategorijos motociklai, kurių galios ir masės santykis viršija 0,1 kW/kg
	79.06.	BE kategorijos transporto priemonės, kurių priekabos didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg
80		Tik motorinio triračio tipo A kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo turėtojai, kurie yra jaunesni kaip 24

		metų
81		Tik dviračio motociklo tipo A kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo turėtojai, kurie yra jaunesni kaip 21 metų
95		Vairuotojas, turintis PKP, atitinkanti Direktyvoje (ES) 2022/2561 nurodytą profesinės kompetencijos įsipareigojimą iki ... (pavyzdžiui, „95(01.01.12)“)
96		B kategorijos transporto priemonės su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg; didžiausioji leidžiamoji tokio junginio masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 4 250 kg
97		Neleidžiama vairuoti C1 kategorijos transporto priemonės, kuriai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 165/2014 ⁵ .
98		
	98.01	Vairuotojas laikomas pradedančiuoju ir jam taikomos bandomojo laikotarpio sąlygos. Jei pažymėjimas pakeičiamas, atnaujinamas arba išduodamas naujas pažymėjimas, prie kodo turi būti pridėta bandomojo laikotarpio pabaigos data (pvz., 98.01.13.04.2028).
	98.02	Pažymėjimo turėtojas turi laikytis vairavimo su lydinčiu asmeniu sistemos sąlygų, kol jam sukaks 18 metų.

Kodai nuo 100 yra nacionaliniai kodai, kurie reiškia, kad vairuoti leidžiama tik vairavimo pažymėjimą išdavusios valstybės narės teritorijoje.

⁵ 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 165/2014 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo (OL L 060, 2014 2 28, p. 1).

II PRIEDAS

VAIRAVIMO EGZAMINAMS TAIKOMI MINIMALŪS REIKALAVIMAI IR ŽINIOS, ĮGŪDŽIAI IR ELGSENA VAIRUOJANT VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ

I. VAIRAVIMO EGZAMINAMS TAIKOMI MINIMALŪS REIKALAVIMAI

Valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad pareiškėjai, siekiantys gauti vairuotojo pažymėjimą, turėtų žinių bei įgūdžių ir pademonstruotų variklio varomai transporto priemonei vairuoti reikalingą elgseną. Egzaminą, įvestą siekiant šio tikslo, sudaro:

- teorijos egzaminas,
- sėkmingai išlaikius teorijos egzaminą – įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas.

Sąlygos, kuriomis vykdomi šie egzaminai, išdėstytos toliau.

A. TEORIJOS EGZAMINAS

1. Forma

Pasirinkta forma turi užtikrinti, kad pareiškėjas žinotų 2, 3 ir 4 punktuose išvardytus dalykus.

Pareiškėjui, kuris jau yra išlaikęs vienos kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti skirtą teorijos egzaminą ir pageidauja gauti kitos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, 2, 3 ir 4 punktų bendrosios nuostatos gali būti netaikomos.

2. Teorijos egzaminas, skirtas visoms transporto priemonių kategorijoms, turinys

Klausimai turi būti pateikti iš visų toliau išvardytų temų, o klausimų turinį ir formą kiekviena valstybė narė nustato savo nuožiūra:

- (a) kelių eismo reguliavimas:
 - ypač kiek tai susiję su kelio ženklais, žymėjimais ir signalais, eismo pirmumo teisėmis ir greičio ribojimais;
- (b) vairuotojas:
 - budrumo ir požiūrio į kitus eismo dalyvius, įskaitant mikromobilumo priemonių naudotojus, svarbą;
 - bendras suvokimas, įskaitant pavojaus suvokimą, nuovoka ir sprendimų priėmimas, ypač reakcijos greitis, taip pat vairuotojo elgesio pokyčiai dėl alkoholio, narkotikų ir vaistų poveikio, emocinės būklės ir nuovargio;
- (c) kelias:
 - svarbiausi principai, susiję su saugaus atstumo tarp transporto priemonių laikymusi, stabdymo atstumais ir judančios transporto priemonės stabilumu įvairiomis oro ir kelio sąlygomis;
 - vairavimo rizikos veiksniai, susiję su įvairiomis kelių sąlygomis, įskaitant pavojaus suvokimą ir numatymą, ypač kai jie keičiasi priklausomai nuo oro sąlygų ir dienos ar nakties meto;
 - įvairių kelių tipų ypatybės ir susiję įstatymais numatyti reikalavimai;
 - saugus vairavimas kelių tuneliuose;
- (d) kiti eismo dalyviai:

- specifiniai rizikos veiksniai, susiję su kitų eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, kurie eismo metu yra mažiau apsaugoti nei motorinių transporto priemonių, pavyzdžiui, lengvųjų automobilių, autobusų ir sunkvežimių, naudotojai ir kurie tiesiogiai nukenčia nuo susidūrimo jėgos, patirties stoka. Šiai kategorijai priklauso pėstieji, dviratininkai, motorinių dviračių transporto priemonių naudotojai, asmeninio judumo prietaisų naudotojai ir neįgalieji arba riboto judumo ir orientacijos asmenys;
- rizika, susijusi su įvairių tipų transporto priemonių, įskaitant transporto priemones su pažangiomis pagalbinėmis vairavimo sistemomis ir kitomis automatizavimo funkcijomis, judėjimu bei vairavimu ir skirtingais jų vairuotojų matymo laukais;
- (e) bendros taisyklės ir nuostatai, kiti dalykai:
 - taisyklės, susijusios su administraciniais dokumentais, reikalingais naudojantis transporto priemonėmis;
 - bendros taisyklės, nurodančios, kaip vairuotojas turi elgtis avarijos atveju (avarinio sustojimo ženklo pastatymas ir pranešimas apie iškilusį pavojų) ir kokių priemonių prireikus jis gali imtis, kad padėtų nukentėjusiems;
 - saugumo veiksniai, susiję su transporto priemone, kroviniu ir vežamais žmonėmis;
 - su alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių saugumo aspektai;
- (f) atsargumo priemonės išlipant iš transporto priemonės;
- (g) kelių eismo saugumui svarbūs mechaniniai aspektai; pareiškėjai turi sugebėti nustatyti dažniausiai pasitaikančius gedimus, ypač vairo mechanizmo, pakabos ir stabdžių sistemų, padangų, žibintų ir posūkių rodiklių, atšvaitų, galinio vaizdo veidrodžių, priekinio stiklo ir valytuvų, išmetimo sistemos, saugos diržų ir garsinės signalizacijos įtaiso;
- (h) transporto priemonės saugos įranga, ypač saugos diržų, galvos atramų ir vaikų saugos įrangos naudojimas ir elektrinių transporto priemonių įkrovimas;
- (i) transporto priemonės, įskaitant elektrines transporto priemones, naudojimo aplinkoje taisyklės: tinkamas garsinės signalizacijos įtaisų naudojimas, taupus degalų ir (arba) energijos vartojimas, išmetamųjų teršalų (šiltnamio efektą sukeliančių dujų, oro teršalų, garso, mikroplastiko iš padangų ir teršalų dėl kelio dangos nusidėvėjimo ir pan.) kiekio ribojimas.

3. Konkrečios nuostatos, susijusios su A1, A2 ir A kategorijomis

Privalomas patikrinimas bendrų žinių apie:

- (a) apsaugos priemonių, pavyzdžiui, pirštinių, batų, drabužių ir saugos šalmų, naudojimą;
- (b) važiuojančiųjų motociklu matomumą kitiems eismo dalyviams;
- (c) rizikos veiksnius, susijusius su įvairiomis pirmiau minėtomis kelio sąlygomis, atkreipiant papildomą dėmesį į slidžias vietas, pavyzdžiui, kanalizacijos šulinių dangčius, kelio žymėjimus, pavyzdžiui, linijas ir rodykles, tramvajų bėgius;
- (d) pirmiau minėtus kelių eismo saugumui svarbius mechaninius aspektus, papildomą dėmesį skiriant avarinės šviesos signalizacijai, tepalų lygiui ir rato grandinei.

4. Konkrečios nuostatos, susijusios su C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijomis

(1) Privalomas patikrinimas bendrų žinių apie:

- (a) vairavimo valandų ir poilsio laiko atžvilgiu taikomas taisyklės, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 561/2006¹, tachografo, apibrėžto Reglamente (ES) Nr. 165/2014, naudojimą;
- (b) taisyklės tam tikros rūšies transportui: prekiniam ar keleiviniam;
- (c) transporto priemonę ar transporto dokumentus, reikalingus šalies ir tarptautiniam prekių ir keleivių vežimui;
- (d) kaip elgtis avarijos atveju; kokių priemonių turi būti imtasi po avarijos ar panašaus įvykio, įskaitant tokius skubius veiksmus kaip keleivių evakuacija ir pirmosios pagalbos teikimo pagrindines žinias;
- (e) atsargumo priemonės, kurių reikia imtis nuimant ir keičiant ratus;
- (f) transporto priemonės svoriui ir gabaritui taikomas taisyklės; greičio ribotuvams taikomas taisyklės;
- (g) matymo lauko trukdymą dėl transporto priemonės charakteristikų;
- (h) kelių žemėlapių skaitymą, maršruto planavimą, taip pat ir naudojant elektronines navigacijos sistemas (neprivaloma);
- (i) saugumo veiksnius, susijusius su transporto priemonės pakrovimu: krovinio kontrolę (sukrovimas ir pritvirtinimas), keblumus su įvairių rūšių krovinių (pvz. skysčiai, kabantys kroviniai, ...), prekių pakrovimą ir iškrovimą bei krovimo įrangos naudojimą (tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);
- (j) vairuotojo atsakomybę vežant keleivius; keleivių patogumą ir saugumą; vaikų vežimą; privalomą patikrinimą prieš pradedant važiuoti; visos autobusų rūšys (visuomeninio transporto autobusai, tolimojo susisiekimo autobusai, specialių gabaritų autobusai, ...) turi būti teorijos egzamino dalis (taikoma tik D, DE, D1 ir D1E kategorijoms);
- (k) valstybės narės gali nereikalauti, kad pareiškėjai, siekiantys gauti C1 arba C1E kategorijos transporto priemonės, kuriai netaikomas Reglamentas (ES) Nr. 165/2014, vairuotojo pažymėjimą, įrodytų 4.1a–4.1c punktuose išvardytų dalykų žinias.

(2) Bendrų žinių apie toliau nurodytas papildomas nuostatas, susijusias su C, CE, D ir DE kategorijomis, privalomas patikrinimas:

- (a) vidaus degimo variklių, skysčių (pvz. variklio alyvos, aušinimo skysčio, langų plovimo skysčio), degalų sistemos, elektros sistemos, degimo sistemos, transmisijos sistemos (sankabos, pavarų dėžės ir pan.) struktūros ir veikimo principus;
- (b) tepalų ir aušinamojo skysčio apsaugą;

¹ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 (OL L 102, 2006 4 11, p. 1).

- (c) padangų struktūros, montavimo, teisingo naudojimo ir priežiūros principus;
- (d) stabdžių detalių ir greičio reguliatorių rūšių, veikimo, pagrindinių detalių, prijungimo, naudojimo ir kasdieninės priežiūros principus bei stabdžių su ABS naudojimą;
- (e) movų sistemų rūšių, veikimo, pagrindinių detalių, prijungimo, naudojimo ir kasdieninės priežiūros principus (tik CE, DE kategorijoms);
- (f) gedimų priežasčių nustatymo būdus;
- (g) transporto priemonių prevencinę priežiūrą ir būtiną einamąjį remontą;
- (h) vairuotojo atsakomybę gaunant, gabenant ir pristatant prekes pagal sutartas sąlygas (tik C, CE kategorijoms).

B. ĮGŪDŽIŲ IR ELGSENOS PATIKRINIMO EGZAMINAS

5. Transporto priemonė ir jos įranga

(1) Transporto priemonės pavara

- (a) Vairuoti transporto priemonę su rankine pavarų dėže galima tik išlaikius vairavimo įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą transporto priemone, kurioje yra rankinė pavarų dėžė.

Transporto priemonė su rankine pavarų dėže – transporto priemonė, kurioje yra sankabos pedalas (arba – A, A2 ir A1 kategorijų transporto priemonėse – ranka valdoma svirtis), kurį (-ią) vairuotojas turi naudoti, kad pradėtų važiuoti transporto priemone arba ją sustabdytų, taip pat kad perjungtų pavarą.

- (b) Laikoma, kad 5.1 punkto a papunktyje nustatytų kriterijų neatitinkančios transporto priemonės turi automatinę pavarų dėžę.

Nepažeidžiant 5.1 punkto c papunkčio, jei įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą pareiškėjas laiko transporto priemone su automatine pavarų dėže, jam išduotame vairuotojo pažymėjime šis faktas turi būti nurodytas, įrašant atitinkamą I priedo E dalyje numatytą Sąjungos kodą. Vairuotojo pažymėjimas su tokiu įrašu galioja tik vairuojant transporto priemonę su automatine pavarų dėže.

- (c) A1, A2, A, B1, B ir BE kategorijų vairuotojo pažymėjime, išduotame remiantis įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminu, laikytu transporto priemone su automatine pavarų dėže, pažymėtas Sąjungos kodas pašalinamas, jei pažymėjimo turėtojas išlaiko specialų įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą arba baigia specialų mokymą.

Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:

- i) tvirtinti ir prižiūrėti specialiam mokymui arba
- ii) organizuoti specialiam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui.

Šiame punkte nurodytam mokymui arba egzaminui naudojamos transporto priemonės turi būti su mechanine pavarų dėže ir atitikti vairuotojo pažymėjimo, kurį dalyviai siekia gauti, kategoriją.

Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti pakankami, kad būtų galima įvertinti šio priedo 6 arba 7 punkte nustatytus įgūdžius ir elgseną, ypatingą dėmesį skiriant transporto priemonės pavarų dėžės veikimui.

Mokymas turi apimti visus šio priedo 6 arba 7 punkte nurodytus aspektus, ypatingą dėmesį skiriant transporto priemonės pavarų dėžės veikimui. Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktines mokymo dalis ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose. Mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.

- (d) Konkrečios nuostatos dėl BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų transporto priemonių

Valstybės narės gali nuspręsti 5.1 punkto b papunktyje nurodytų BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 arba D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojo pažymėjime neįrašyti apribojimo vairuoti tik transporto priemones su automatine pavarų dėže, jei pareiškėjas jau turi išduotą vairuotojo pažymėjimą, kurį gavo bent vienos iš šių kategorijų transporto priemone su rankine pavarų dėže: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 arba D1E, ir jei per įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą atliko 8.4 punkte aprašytus veiksmus.

- (2) Transporto priemonės, kuriomis laikomi įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminai, turi atitikti toliau nurodytus minimalius reikalavimus. Valstybės narės gali numatyti griežtesnius reikalavimus arba taikyti papildomus kriterijus. Valstybės narės gali nustatyti, kad įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminui naudojamų A1, A2 ir A kategorijų transporto priemonių variklio darbinis tūris gali būti iki 5 cm³ mažesnis už būtinąjį minimalų variklio darbinį tūrį.

- (a) A1 kategorija:

A1 kategorijos motociklas be šoninės priekabos, kurio vardinė galia ne didesnė kaip 11 kW, galios ir masės santykis ne didesnis kaip 0,1 kW/kg, galintis išvystyti ne mažesnę kaip 90 km/h greitį.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 120 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,08 kW/kg;

- (b) A2 kategorija:

motociklas be šoninės priekabos, kurio vardinė galia yra bent 20 kW, bet nedidesnė kaip 35 kW, o galios ir masės santykis nedidesnis kaip 0,2 kW/kg.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 250 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,15 kW/kg;

- (c) A kategorija:

motociklas be šoninės priekabos, kurio nepakrauto masė yra bent 180 kg, vardinė galia yra bent 50 kW. Valstybė narė gali nustatyti, kad masė gali būti iki 5 kg mažesnė už būtinąjį minimalią masę.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 600 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,25 kW/kg;

- (d) B kategorija:

keturračių B kategorijos transporto priemonės, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 100 km/h greitį;

(e) BE kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 000 kg, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 100 km/h greitį, sudaryti iš B kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, ir kurie nepriskiriami prie B kategorijos; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už motorinę transporto priemonę; uždaros dėžės formos korpusas gali būti šiek tiek siauresnis už motorinę transporto priemonę, jeigu galinis vaizdas yra įmanomas tik naudojant motorinės transporto priemonės išorinius galinio vaizdo veidrodžius; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės;

(f) B1 kategorija:

variklio varomi keturračiai, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 60 km/h greitį;

(g) C kategorija:

C kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 12 000 kg, ne trumpesnės kaip 8 m ir ne siauresnės kaip 2,40 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; transporto priemonė pateikiama ne mažesnės kaip 10 000 kg faktinės bendrosios masės;

(h) CE kategorija:

arba sujungtosios transporto priemonės, arba junginiai, sudaryti iš C kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, ne trumpesnės kaip 7,5 m; tiek sujungtųjų transporto priemonių, tiek junginių didžiausioji leidžiamoji masė turi būti ne mažesnė kaip 20 000 kg, jie ne trumpesni kaip 14 m ir ne siauresni kaip 2,40 m, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, turintys stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; tiek sujungtosios transporto priemonės, tiek junginiai pateikiami ne mažesnės kaip 15 000 kg faktinės bendrosios masės;

(i) C1 kategorija:

C1 pakategorės transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 4 000 kg, ne trumpesnės kaip 5 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną;

(j) C1E kategorija:

junginiai, sudaryti iš C1 pakategorės egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kg; tokie junginiai turi būti ne trumpesni kaip 8 m, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; uždaros dėžės

formos korpusas gali būti šiek tiek siauresnis už vairuotojo kabiną, jeigu galinis vaizdas yra įmanomas tik naudojant motorinės transporto priemonės išorinius galinio vaizdo veidrodžius; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės;

(k) D kategorija:

D kategorijos transporto priemonės, ne trumpesnės kaip 10 m, ne siauresnės kaip 2,40 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014;

(l) DE kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kg, ne siauresni kaip 2,40 m, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, sudaryti iš D kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė kaip 2 m ir ne žemesnė kaip 2 m; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės;

(m) D1 kategorija:

D1 pakategorės transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 4 000 kg, ne trumpesnės kaip 5 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014;

(n) D1E kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kilogramų, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, sudaryti iš D1 kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė kaip 2 m ir ne žemesnė kaip 2 m; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės.

6. A1, A2 ir A kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas

(1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- (a) prisitaiko tokias saugos priemones kaip pirštinės, batai, drabužiai ir saugos šalmas;
- (b) atlieka atsitiktinį padangų, stabdžių, vairo mechanizmo, avarinės šviesos signalizacijos (jei taikytina), rato grandinės, tepalų lygio, žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimą.

(2) Specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:

- (a) pastatyti motociklą ant stovėjimo kojelių ir nukelti jį nuo jų, taip pat, eidamas šalia transporto priemonės, varyti ją neveikiant varikliui;
- (b) pastatyti motociklą į stovėjimo vietą ant stovėjimo kojelių;
- (c) atlikti ne mažiau kaip du manevers nedideliu greičiu, taip pat ir važiavimo gyvatele manevrą; tai leidžia įvertinti sugebėjimą valdyti sankabą kartu su

stabdžiu, pusiausvyrą, matymo lauką ir padėtį ant motociklo bei kojų padėtį ant pakojų;

- (d) atlikti ne mažiau kaip du manevrus didesniu greičiu, iš kurių vienas manevras atliekamas įjungus antrą ar trečią pavarą, važiuojant ne mažesniu kaip 30 km/h greičiu, o kitas manevras – apvažiuoti kliūtį, važiuojant ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu; tai leidžia įvertinti sugebėjimą valdyti padėtį ant motociklo, matymo lauką, pusiausvyrą, vairavimo techniką ir pavarų keitimo techniką;
- (e) stabdymas: atlikti ne mažiau kaip du stabdymo manevrus, įskaitant avarinį stabdymą ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu; tai leidžia įvertinti sugebėjimą valdyti priekinį ir užpakalinį stabdį, matymo lauką ir padėtį ant motociklo.

(3) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus turi atlikti įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

- (a) manevravimo pradžia: pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;
- (b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
- (c) važiuoti kelio vingiu;
- (d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų bei važiuoti per juos;
- (e) keisti kryptį: posūkiai į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;
- (f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų; įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;
- (g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti kitas transporto priemones (jeigu įmanoma); apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenktam (prireikus) kitų transporto priemonių;
- (h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): kelio žiedai; geležinkelio pervažos; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;
- (i) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas naudojant imitatorius;
- (j) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš transporto priemonės.

7. B, B1 ir BE kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas

- (1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- (a) sureguliuoti sėdynę į taisyklingo sėdėjimo padėtį;
- (b) sureguliuoti galinio vaizdo veidrodžius, saugos diržus ir galvos atramas, jeigu tokių yra;
- (c) patikrinti, ar uždarytos durys;

- (d) atlikti atsitiktinį padangų, vairo mechanizmo, stabdžių, skysčių (pvz., variklio alyvos, aušinimo skysčio, langų plovimo skysčio), žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimą;
 - (e) patikrinti saugaus transporto priemonės pakrovimo veiksnius: kėbulą, apkalas, krovinio duris, kabinos užrakinimą, krovinio pakrovimo ir apsaugos būdą (tik BE kategorijai);
 - (f) patikrinti sukabinimo mechanizmą ir stabdžius bei elektros laidus (tik BE kategorijai);
- (2) B ir B1 kategorijos: specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą
- Pasirinktinai tikrinamas sugebėjimas atlikti tokius mane­v­rus (ne mažiau kaip du mane­v­rai iš keturių punktų, įskaitant vieną mane­v­rą va­ži­uo­jant atbuline eiga):
- (a) važiuoti atbuline eiga tiesia linija arba atbuline eiga sukant į dešinę ar į kairę už kampo, tuo pačiu metu liekant teisingoje eismo juostoje;
 - (b) apsukti transporto priemonę priešinga kryptimi, naudojant priekinės ir atbulinės eigos pavaras;
 - (c) pastatyti transporto priemonę stovėjimo vietoje (lygiagrečiai, įstrižai ar stačiu kampu, priekiu ar galu, lygioje vietoje, įkalnėje ir nuokalnėje) ir pajudėti iš jos;
 - (d) sklandžiai stabdyti, kol visiškai sustos; o avarinis stabdymas – neprivalomas.
- (3) BE kategorija: specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą
- (a) prikabinti ir atkabinti arba atkabinti ir vėl prikabinti priekabą prie motorinės transporto priemonės; manevro metu velkančioji transporto priemonė turi būti pastatyta šalia priekabos (t. y. ne vienoje linijoje);
 - (b) važiuoti atbuline eiga darant išlanką, kurios trajektoriją savo nuožiūra nustato valstybės narės;
 - (c) saugiai pastatyti transporto priemonę pakrovimui arba iškrovimui.
- (4) Elgsena eismo metu
- Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus turi atlikti įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:
- (a) mane­v­ravimo pradžia: pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;
 - (b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiujančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
 - (c) važiuoti kelio vingiu;
 - (d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų bei važiuoti per juos;
 - (e) keisti kryptį: posūkiai į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;
 - (f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų; įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;

- (g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti kitas transporto priemones (jeigu įmanoma); apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenkiamam (prireikus) kitų transporto priemonių;
- (h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): kelio žiedai; geležinkelio pervažos; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;
- (i) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš transporto priemonės;
- (j) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas naudojant imitatorius.

8. **C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas**

- (1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- (a) sureguliuoti sėdynę į taisyklingo sėdėjimo padėtį;
- (b) sureguliuoti galinio vaizdo veidrodžius, saugos diržus ir galvos atramas, jeigu tokių yra;
- (c) atlikti atsitiktinį padangų, vairo mechanizmo, stabdžių, žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimą;
- (d) patikrinti elektra valdomas stabdžių ir vairavimo sistemas; patikrinti ratų, rato tvirtinimo veržlių, sparnų, priekinio stiklo, langų ir valytuvų būklę, skysčius (pvz., variklio alyvą, aušinimo skystį, langų plovimo skystį); patikrinti ir naudoti prietaisų skydą, taip pat ir tachografa, apibrėžtą Reglamente (EEB) Nr. 165/2014. Pastarasis reikalavimas netaikomas pareiškėjams, siekiantiems gauti C1 arba C1E kategorijos transporto priemonės, kuriai netaikomas tas reglamentas, vairuotojo pažymėjimą;
- (e) patikrinti oro slėgį, oro rezervuarus ir pakabą;
- (f) patikrinti saugaus transporto priemonės pakrovimo veiksnius: kėbulą, apkalas, krovinio duris, pakrovimo mechanizmą (jeigu toks yra), kabinos užrakinimą (jeigu toks yra), krovinio pakrovimo ir apsaugos būdą (taikoma tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);
- (g) patikrinti sukabinimo mechanizmą ir stabdžius bei elektros laidus (taikoma tik CE, C1E, DE, D1E kategorijoms);
- (h) sugebėti imtis specialių transporto priemonės saugumo priemonių; tikrinti kėbulą, tarnybines duris; avarinius išėjimus, pirmosios pagalbos priemones, ugnies gesintuvus ir kitą saugos įrangą (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms);
- (i) skaityti kelių žemėlapi, planuoti maršrutą, taip pat ir naudojant elektronines navigacijos sistemas (neprivaloma).

- (2) Specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:

- (a) prikabinti ir atkabinti arba atkabinti ir vėl prikabinti priekabą prie motorinės transporto priemonės; manevro metu velkančioji transporto priemonė turi būti

pastatyta šalia priekabos (t. y. ne vienoje linijoje) (taikoma tik CE, C1E, DE, D1E kategorijoms);

- (b) važiuoti atbuline eiga darant išlanką, kurios trajektoriją savo nuožiūra nustato valstybės narės;
- (c) saugiai pastatyti transporto priemonę pakrovimui arba iškrovimui prie pakrovimo arba iškrovimo platformos ar panašaus įrenginio (taikoma tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);
- (d) pastatyti autobusą taip, kad keleiviai galėtų saugiai įlipti ar išlipti (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms).

(3) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus turi atlikti įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

- (a) manevravimo pradžia: pajudėti iš stovėjimo vietos, po sustojimo; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;
- (b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
- (c) važiuoti kelio vingiu;
- (d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų bei važiuoti per juos;
- (e) keisti kryptį: posūkiai į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;
- (f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų; įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;
- (g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti kitas transporto priemones (jeigu įmanoma); apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenkiamam (prireikus) kitų transporto priemonių;
- (h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): kelio žiedai; geležinkelio pervažos; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;
- (i) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš transporto priemonės.

(4) Saugus ir ekologiškas vairavimas:

- (a) važiuoti taip, kad būtų užtikrintas saugumas, mažinamas degalų ir (arba) energijos naudojimas ir išmetamųjų teršalų kiekis greitėjant, lėtėjant, važiuojant į įkalnę ir nuokalnę;
- (b) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas naudojant imitatorius.

9. Įgūdžių ir elgsenos egzamino vertinimas

- (1) Vertinant kiekvieną iš 6, 7 ir 8 punktuose nurodytų vairavimo situacijų, reikia atsižvelgti į tai, kaip lengvai pareiškėjas valdo transporto priemonės valdymo įtaisus ir ar jis sugeba visiškai saugiai įsiliesti į eismą. Egzamino metu egzaminuotojas privalo jaustis saugus. Pareiškėjas egzamino neišlaiko, jei vairavimo klaidos ar elgsena kelia pavojų transporto priemonei, kuria laikomas egzaminas, jos keleiviams ar kitiems eismo dalyviams, nepaisant to, ar egzaminuotojas arba lydintis asmuo turi įsikišti, ar ne. Egzaminuotojas savo nuožiūra gali nuspręsti, kada užbaigti įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą.

Vairavimo egzaminuotojai turi būti išmokyti teisingai įvertinti pareiškėjo sugebėjimą saugiai vairuoti. Vairavimo egzaminuotojų darbą turi stebėti ir prižiūrėti valstybės narės įgaliota įstaiga, kad būtų užtikrintas teisingas ir nuoseklus klaidų vertinimas pagal šiame priede nustatytus standartus.

- (2) Vertindamas vairavimo egzaminuotojas ypatingą dėmesį turi kreipti į tai, ar pareiškėjas demonstruoja atsargų ir mandagų elgesį su kitais. Tai turi atspindėti bendrą vairavimo stilių, į kurį vairavimo egzaminuotojas turi atsižvelgti sprenddamas apie pareiškėją. Tai apima prisitaikantį ir ryžtingą (saugų) vairavimą, atsižvelgiant į kelio bei oro sąlygas, kitus eismo dalyvius, kitų eismo dalyvių (ypač pažeidžiamų eismo dalyvių) interesus ir numatant veiksmus.
- (3) Be to, vairavimo egzaminuotojas turi įvertinti, ar pareiškėjas:
 - (a) valdo transporto priemonę deramai naudodamas saugos diržus, galinio vaizdo veidrodžius, galvos atramas, sėdynę, žibintus ir kitą įrangą, sankabą, pavarų dėžę, akceleratorių, stabdžių sistemas (taip pat ir trečiojo stabdžio sistemą, jeigu tokia yra), vairo mechanizmą; valdo transporto priemonę skirtingose situacijose, važiuodamas įvairiu greičiu; išlaiko stabilumą kelyje; atsižvelgia į transporto priemonės masę ir gabaritų bei ypatybes; krovinio svorį ir rūšį (taikoma tik BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E kategorijoms); keleivių patogumą (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms) (nedidina greičio staigiai, važiuoja tolygiai ir nestabdo staigiai);
 - (b) važiuoja ekonomiškai, saugiai ir ekologiškai, atsižvelgdamas į sūkių skaičių per minutę, perjungdamas pavaras, stabdydamas ir didindamas greitį (taikoma tik B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E kategorijoms);
 - (c) laikosi stebėjimo taisyklių: ar stebi iš visų pusių; ar deramai naudoja veidrodėlius, ar mato iš toli, iš vidutinio nuotolio, iš arti;
 - (d) pirmumas arba kelio užleidimas: ar laikosi pirmumo taisyklių sankryžose, kelių susikirtimuose ir susijungimuose; ar laikosi kelio užleidimo taisyklių kitais atvejais (pvz., keisdamas kryptį, keisdamas eismo juostas, atlikdamas specialiuosius manevrus);
 - (e) tinkama padėtis kelyje: ar užima tinkamą padėtį kelyje, eismo juostose, kelio žieduose, kelio vingiuose atsižvelgdamas į transporto priemonės rūšį ir ypatumus; ar pasirenkia užimti padėtį;
 - (f) atstumo laikymasis: ar laikosi tinkamo atstumo iš priekio ir iš šono; ar laikosi tinkamo atstumo nuo kitų eismo dalyvių, ypač nuo pažeidžiamų eismo dalyvių;
 - (g) laikosi greičio ribojimų ir rekomendacijų: ar neviršija didžiausio leistino greičio; ar pasirenka greitį atsižvelgdamas į oro arba eismo sąlygas ir tam tikrais atvejais valstybinius greičio apribojimus; ar važiuoja tokiu greičiu, kuris leistų sustoti matomoje ir laisvoje kelio atkarpoje; ar pasirenka greitį atsižvelgdamas į kitų tos pačios rūšies eismo dalyvių greitį;
 - (h) paiso šviesoforų, kelio ženklų ir kitų ženklų: ar tinkamai elgiasi prie šviesoforų; ar laikosi eismo reguliuotojų nurodymų; ar tinkamai elgiasi prie kelio ženklų (draudžiamųjų ar nurodomųjų); ar imasi deramų veiksmų prie kelio ženklinimų;
 - (i) laikosi signalizavimo taisyklių: ar signalizuoja prireikus, tinkamai ir laiku; ar teisingai rodo kryptis; ar imasi deramų veiksmų gavęs kokį nors signalą iš kitų eismo dalyvių;

- (j) kontroliuoja stabdymą ir sustojimą: ar laiku mažina greitį, stabdo, sustoja atsižvelgdamas į aplinkybes; ar numato veiksmus; ar naudoja įvairias stabdžių sistemas (taikoma tik C, CE, D, DE kategorijoms); ar naudoja kitas greičio mažinimo sistemas (taikoma tik C, CE, D, DE kategorijoms).

10. Egzamino trukmė

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti šio priedo B skirsnyje nurodytus įgūdžius bei elgseną. Bet kokių atveju A, A1, A2, B, B1 ir BE kategorijų priemonių vairavimo kelyje trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 25 minutės, o kitų kategorijų – ne trumpesnė kaip 45 minutės. Į šį laiką neįeina pareiškėjo priėmimas, transporto priemonės paruošimas, techninis transporto priemonės patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą, specialieji manevrai ir praktikos egzamino rezultatų paskelbimas.

11. Egzamino vieta

Egzamino dalis, skirta įvertinti specialiuosius maneversus, gali būti surengta specialiai įrengtoje egzaminavimo aikštelėje. Kai įmanoma, egzamino dalis, skirta įvertinti elgseną eismo situacijose, turi vykti keliuose, toliau nuo užstatytų teritorijų, greitkeluose ir automagistralėse (ar panašiuose keliuose), taip pat įvairiose miesto gatvėse (gyvenamuose rajonuose, vietose, kur greitis ribojamas iki 30 ir 50 km/h, miesto greitkeluose), kuriose vairuotojai gali susidurti su įvairaus pobūdžio sunkumais. Taip pat pageidautina, kad egzaminas vyktų įvairaus intensyvumo eismo sąlygomis. Vairavimo keliuose trukmė turi būti paskirstyta optimaliai, kad pareiškėją būtų galima įvertinti visomis eismo sąlygomis, kuriomis jam gali tekti važiuoti, ypatingą dėmesį skiriant šių sąlygų pokyčiams.

II. ŽINIOS, ĮGŪDŽIAI IR ELGESYS VAIRUOJANT VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ

Visų variklio varomų transporto priemonių vairuotojai visada turi turėti 1–9 punktuose nurodytų žinių, įgūdžių ir elgtis taip, kad sugebėtų:

- atpažinti ir numatyti eismo pavojus bei grėsmes ir įvertinti jų rimtumą;
- pakankamai gerai valdyti savo transporto priemonę, kad nesukeltų avarinių situacijų ir tinkamai reaguotų patekę į tokias situacijas;
- laikytis kelių eismo taisyklių, ypač skirtų išvengti eismo nelaimių ir išlaikyti nenutrūkstamam eismui;
- nustatyti bet kokius rimtus savo transporto priemonės techninius gedimus, ypač keliančius pavojų saugai, ir pasirūpinti, kad jie būtų tinkamai pašalinti;
- atsižvelgti į visus veiksnius, turinčius įtakos vairuotojo elgesiui (pvz., alkoholis, nuovargis, silpnas regėjimas ir t. t.), kad būtų išlaikyti visi saugiam vairavimui būtini įgūdžiai;
- padėti užtikrinti visų kelių eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, saugumą, rodant kitiems deramą pagarbą;
- turėti pakankamai žinių apie rizikos veiksnius, susijusius su mikromobilumo priemonėmis;
- turėti pakankamai žinių apie saugumą, susijusį su alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių naudojimu;

- turėti pakankamai žinių apie pažangių pagalbinių vairavimo sistemų naudojimą ir kitus transporto priemonės automatizavimo aspektus.

Valstybės narės gali įgyvendinti tinkamas priemones siekdamos užtikrinti, kad 1–9 punktuose nurodytas žinias ir įgūdžius praradę ir kitaip, nei tuose punktuose nurodyta, besielgiantys vairuotojai galėtų tas žinias ir tuos įgūdžius atnaujinti ir toliau demonstruoti variklio varomos transporto priemonės vairavimui reikalingą elgseną.

III PRIEDAS

MINIMALIOS FIZINIO IR PSICHINIO TINKAMUMO NORMOS, TAIKOMOS ASMENIMS, VAIRUOJANTIEMS VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ

APIBRĖŽTYS

1. Šiame priede vairuotojai skirstomi į dvi grupes:
 - (1) 1 grupė. A, A1, A2, AM, B, B1 ir BE kategorijų transporto priemonių vairuotojai;
 - (2) 2 grupė. C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojai.
 - (3) Nacionalinės teisės aktai gali numatyti, kad šio priedo nuostatos, skirtos 2 grupės vairuotojams, yra taikomos B kategorijos transporto priemonių vairuotojams, naudojantiems vairuotojo pažymėjimą profesiniams tikslams (lengvieji taksi automobiliai, greitosios pagalbos automobiliai ir pan.).
2. Tai grupei priskiriami ir pareiškėjai, siekiantys gauti pirmąjį vairuotojo pažymėjimą, arba norintys jį atnaujinti vairuotojai, gavę atitinkamai pirmąjį ar atnaujintą vairuotojo pažymėjimą.

SVEIKATOS PATIKRINIMAI

3. 1 grupė.

Pareiškėjai įsivertina savo fizinį ir psichinį tinkamumą vairuoti variklio varomą transporto priemonę.

Reikalaujama, kad pareiškėjai pasitikrintų sveikatą, jei atlikus fizinio ir psichinio tinkamumo įsivertinimą arba užbaigus būtinus formalumus ar per egzaminus, kuriuos jie turi išlaikyti prieš gaudami vairuotojo pažymėjimą, tampa akivaizdu, jog jie gali turėti vieną ar daugiau šiame priede išvardytų sveikatos sutrikimų.

Tokia pati procedūra vairuotojams taikoma, kai atnaujinami jų vairuotojo pažymėjimai.
4. 2 grupė.

Pareiškėjai turi pasitikrinti sveikatą prieš tai, kai vairuotojo pažymėjimas jiems išduodamas pirmą kartą, o vėliau vairuotojų sveikata tikrinama pagal valstybėje narėje, kurioje yra jų įprastinė gyvenamoji vieta, veikiančią nacionalinę sistemą, kai atnaujinamas jų vairuotojo pažymėjimas.
5. Valstybių narių nustatyti vairuotojo pažymėjimo išdavimo ar vėlesnio atnaujinimo reikalavimai gali būti griežtesni negu šiame priede nustatyti reikalavimai.

REGĖJIMAS

6. Visi pareiškėjai, siekiantys gauti vairuotojo pažymėjimą, turi atitinkamai pasitikrinti, ar jų regėjimas yra pakankamai aštrus, o regėjimo laukas pakankamai platus varikomoms transporto priemonėms vairuoti. Kilus pagrįstoms abejonėms dėl pareiškėjo regėjimo tinkamumo, jį turėtų patikrinti kompetentinga medicinos institucija. Patikrinimo metu dėmesys visų pirma turi būti kreipiamas į: regėjimo aštrumą, regėjimo lauką, regėjimą prieblandoje, jautrumą ryškiai šviesai ir kontrastinę jautrumą, diplopiją ir į kitus regėjimo funkcijos sutrikimus, kurie gali trukdyti saugiai vairuoti.

Išimtiniais individualiais atvejais gali būti svarstoma galimybė vairuotojo pažymėjimą išduoti 1 grupės vairuotojams, kurių regėjimas neatitinka regėjimo lauko standarto arba regėjimo aštrumo standarto, tačiau yra priežasčių manyti, kad vairuotojo pažymėjimo išdavimas pareiškėjui nepakenks kelių eismo saugumui; tokiais atvejais vairuotoją turi patikrinti kompetentinga medicinos institucija, siekdama įsitikinti, ar jis neturi jokių kitų regėjimo funkcijos sutrikimų, įskaitant jautrumo ryškiai šviesai, kontrastinio jautrumo ir regėjimo prieblandoje sutrikimus. Vairuotojas arba pareiškėjas taip pat turi būti praėjęs kompetentingos institucijos atliekamą praktinį patikrinimą.

1 grupė.

- (1) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, binokulinio regėjimo aštrumas, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, žiūrint abiem akimis, turi būti ne mažesnis kaip 0,5.

Be to, horizontalusis regėjimo laukas turi būti ne mažesnis kaip 120 laipsnių, regėjimo lauko plotis – ne mažesnis kaip 50 laipsnių į kairę ir į dešinę bei 20 laipsnių į viršų ir žemyn. Centriniam 20 laipsnių regos spindulyje neturi būti jokių defektų.

Jei pareiškėjui nustatoma ar konstatuojama progresuojanti akių liga, vairuotojo pažymėjimas jam gali būti išduodamas ar atnaujinamas su sąlyga, kad jį reguliariai tikrins kompetentinga medicinos institucija.

- (2) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, visai nematančių viena akimi arba matančių tik viena akimi, pavyzdžiui, sergančių diplopija, regėjimo aštrumas turi būti, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, ne mažesnis kaip 0,5. Kompetentinga medicinos institucija turi patvirtinti, jog tokia monokulinio regėjimo būklė tęsiasi pakankamai ilgai, kad prie jos būtų galima prisitaikyti, ir jog regėjimo ta akimi laukas atitinka 6.1 punkte nustatytą reikalavimą.
- (3) Jei diplopija atsirado neseniai arba prarastas vienos akies regėjimas, turi būti taikomas atitinkamas adaptacinis laikotarpis (pavyzdžiui, šešių mėnesių), per kurį vairuoti yra draudžiama. Pasibaigus šiam laikotarpiui, vairuoti leidžiama tik gavus regos ir vairavimo specialistų sutikimą.

2 grupė.

- (4) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, sveikesnės akies regėjimo aštrumas, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, turi būti ne mažesnis kaip 0,8, o silpnesnės akies – ne mažesnis kaip 0,1. Jei korekciniai lęšiai naudojami tam, kad mažiausias regėjimo aštrumas būtų 0,8 ir 0,1, toks regėjimo aštrumas turi būti pasiektas nešiojant akinius, kurių stiprumas neturi būti didesnis kaip plius aštuonios dioptrijos, arba nešiojant kontaktinius lęšius. Korekcija turi būti gerai toleruojama.

Be to, horizontalusis regėjimo abiem akimis laukas turi būti ne mažesnis kaip 160 laipsnių, regėjimo lauko plotis turi būti ne mažesnis kaip 70 laipsnių į kairę ir į dešinę bei 30 laipsnių į viršų ir žemyn. Centriniam 30 laipsnių regos spindulyje neturi būti jokių defektų.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams, siekiantiems gauti vairuotojo pažymėjimą, ir neatnaujinami vairuotojams, kurių regėjimo kontrastinis jautrumas yra susilpnėjęs arba kuriems nustatyta diplopija.

Smarkiai pablogėjus vienos akies regėjimui, turi būti taikomas atitinkamas adaptacinis laikotarpis (pavyzdžiui, šešių mėnesių), per kurį vairuoti yra draudžiama. Pasibaigus šiam laikotarpiui, vairuoti leidžiama tik gavus regos ir vairavimo specialistų sutikimą.

KLAUSA

7. Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduoti pareiškėjams ar atnaujinti vairuotojams, priklausantiems 2 grupei, atsižvelgiant į kompetentingų medicinos institucijų išvadas; sveikatos patikrinimų metu ypač atsižvelgiama į kurtumo laipsnį.

FIZINĘ NEGALIĄ TURINTYS ASMENYS

8. Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kurie skundžiasi judėjimo sistemos negalavimais ar sutrikimais, galinčiais kelti pavojų vairuojant variklio varomą transporto priemonę.

1 grupė.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai, kuriems taikomi tam tikri apribojimai, gali būti išduodami fizinę negalią turintiems pareiškėjams ar vairuotojams po to, kai savo išvadą pateikia kompetentinga medicinos institucija. Ši išvada turi remtis atitinkamo negalavimo ar sutrikimo medicininio įvertinimu, ir, jei būtina, praktiniu patikrinimu. Taip pat joje turi būti nurodyta, kokia automobilio modifikacija reikalinga ir ar vairuotojui reikalingas ortopedinis įrenginys, kuriuo naudojantis, kaip rodo įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas, vairavimas nekeltų pavojaus.
- (2) Vairuotojo pažymėjimai bet kuriam pareiškėjui arba vairuotojui su progresuojančia negalia gali būti išduodami ar atnaujinami tik tokiu atveju, jei toks asmuo reguliariai tikrinasi sveikatą, kad būtų nustatyta, ar jis dar gali visiškai saugiai vairuoti transporto priemonę.

Kai fizinė negalia neprogresuoja, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas ar atnaujinamas nereikalaujant reguliariai tikrinti sveikatos.

2 grupė.

- (3) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

9. Dėl širdies ir kraujagyslių sistemų sutrikimų ar ligų gali staiga sutrikti smegenų funkcijos, o tai kelia pavojų kelių eismo saugumui. Atsižvelgiant į šiuos sutrikimus turi būti nustatyti laikini ar nuolatiniai vairavimo apribojimai.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami prie nurodytų grupių priskiriamiems pareiškėjams arba atnaujinami vairuotojams, patyrusiems toliau išvardytus širdies ir kraujagyslių sistemų sutrikimus, tik po veiksmingo šių sutrikimų gydymo, jei tie asmenys turi kompetentingos medicinos institucijos išduotą leidimą ir jei atitinkamais atvejais reguliariai atliekamas tų asmenų medicininis vertinimas:
- (a) bradikartmiją (sinusinio mazgo disfunkciją ir laidumo sutrikimus) bei tachikartmiją (prieširdžių ir skilvelinę aritmiją) ir dėl aritmijos patiriantiems sinkopę ar jos epizodus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);

- (b) bradiaritmiją: sinusinio mazgo disfunkciją ir laidumo sutrikimus su antrojo laipsnio Mobico II tipo atrioventrikuline (AV) blokada, trečiojo laipsnio AV blokada arba kintama Hiso pluošto kojų blokada (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (c) tachiaritmiją (prieširdžių ir skilvelinę aritmiją),
 - pasireiškiančią kartu su struktūrine širdies liga ir ilgalaikę skilvelinę tachikardiją (VT) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims) arba
 - pasireiškiančią kartu su polimorfine trumpalaikę skilvelinę tachikardiją, ilgalaikę skilvelinę tachikardiją, arba kuriems rekomenduojamas defibriliatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (d) simptominę anginą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (e) kuriems implantuotas arba pakeistas nuolatinis širdies stimulatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (f) kuriems implantuotas ar pakeistas defibriliatorius arba kurie patyrė tinkamą ar netinkamą defibriliatoriaus elektrošoką (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
- (g) sinkopę (esant bendrai smegenų hipoperfuzijai, dėl nežinomų priežasčių nutikusį numanomos refleksinės kilmės trumpalaikį sąmonės ir raumenų tonuso praradimą, kuriam būdinga greita pradžia, trumpalaikiškumas ir savaiminis atsigavimas, tuo atveju, jei įrodymų, kad šį sutrikimą lemė širdies liga, neturima) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (h) ūmų koronarinį sindromą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (i) stabiliąją krūtinės anginą, jei simptomai nepasireiškia atliekant lengvus pratimus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (j) kuriems atlikta perkutaninė koronarinė intervencija (PCI) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (k) kuriems atliktas koronarinių arterijų šuntavimas (CABG) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (l) ūminį / trumpalaikį galvos smegenų kraujotakos sutrikimą – TIA (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- (m) didelę miego arterijos stenozę (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (n) kurių didžiausias aortos skersmuo didesnis kaip 5,5 cm (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (o) širdies nepakankamumą:
 - I, II, III klasių pagal Niujorko širdies asociacijos (NYHA) klasifikaciją (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims),

- I ir II klasių pagal NYHA klasifikaciją, jei kairiojo skilvelio išstūmimo frakcija yra bent 35 % (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (p) kuriems atlikta širdies transplantacija (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
 - (q) kurie naudoja širdies veiklą palaikantį prietaisą (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (r) kuriems atlikta širdies vožtuvo operacija (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
 - (s) piktybinę hipertenziją, pasireiškiančią pakilusiu sistoliniu kraujospūdžiu (≥ 180 mmHg) arba diastoliniu kraujospūdžiu (≥ 110 mmHg) ir grėsiančiu ar laipsnišku organų pažeidimu (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
 - (t) kuriems nustatytas III laipsnio kraujospūdis: diastolinis kraujospūdis – ≥ 110 mmHg ir (arba) sistolinis kraujospūdis – ≥ 180 mmHg (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (u) kurie turi įgimtą širdies ydą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
 - (v) hipertrofinę kardiomiopatiją, jei nepasireiškia sinkopė (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (w) ilgo QT sindromą, pasireiškiantį kartu su sinkope, polimorfine skilvelių tachikardija (*torsade des pointes*) arba didesniu kaip 500 ms QTc (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims).
- (2) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami prie nurodytų grupių priskiriamiems pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, jei jiems diagnozuotos šios širdies ir kraujagyslių ligos:
- (a) jiems implantuotas defibriliatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (b) periferinių arterijų liga – krūtinės ir pilvo aortos dalies aneurizma, kuriai esant didžiausias aortos skersmuo yra toks, kad kyla didelis staigaus trūkio, galinčio sukelti ūmią negalią, pavojus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
 - (c) širdies nepakankamumas:
 - IV klasės pagal NYHA klasifikaciją (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims),
 - III ir IV klasės pagal NYHA klasifikaciją (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (d) jie naudoja širdies veiklą palaikančius prietaisus (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - (e) širdies vožtuvų liga, per kurią pasireiškė regurgitacija per aortos vožtuvą, aortos stenozė, regurgitacija per mitralinį vožtuvą arba mitralinio vožtuvo stenozė, jei pagal NYHA klasifikaciją įvertinus funkcinį pajėgumą nustatytas IV klasės širdies nepakankamumas arba būta sinkopės epizodų (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);

- (f) širdies vožtuvų liga, per kurią pasireiškė III arba IV klasės (pagal NYHA klasifikaciją) širdies nepakankamumas arba išstūmimo frakcija mažesnė kaip 35 proc., mitralinio vožtuvo stenozė ir sunki plaučių hipertenzija arba sunki aortos stenozė, kuri įvertinta atliekant echokardiografinį tyrimą, arba sinkopę sukelianti aortos stenozė, išskyrus visiškai besimptomę sunkią aortos stenozę, jei įvykdomi išstvermingumo pratimams tyrimo reikalavimai (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (g) struktūriniais pokyčiais ar elektrine disfunkcija pasireiškianti kardiomiopatija – hipertrofinė kardiomiopatija, per kurią pasireiškia sinkopė arba patiriami du ar daugiau iš šių sutrikimų: kairiojo skilvelio sienelės storis – > 3 cm, trumpalaikė skilvelinė tachikardija, šeimoje (tarp pirmos eilės giminaičių) būta staigos mirties atvejų, darant pratimus kraujo spaudimas nepadidėja (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (h) ilgo QT sindromas, pasireiškiantis kartu su sinkope, polimorfine skilvelių tachikardija (*torsade des pointes*) ir didesniu kaip 500 ms QTc (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- (i) Brugados sindromas, kuris pasireiškia kartu su sinkope arba kuri patiriantiems asmenims buvo nutraukta staigi kardialinė mirtis (taikoma prie 1 ir 2 grupės priskiriamiems asmenims).

Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami išskirtiniais, kompetentingų medicinos specialistų išvadomis tinkamai pagrįstais atvejais, jei reguliariai atliekamas medicininis vertinimas, kuriuo, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų poveikį, užtikrinamas asmens gebėjimas saugiai vairuoti transporto priemonę.

(3) Kitos kardiomiopatijos

Turi būti įvertinamas staigių žalojamųjų įvykių poveikis pareiškėjams arba vairuotojams, sergantiems išsamiai aprašytais kardiomiopatijomis (pvz., aritmogenine dešiniojo skilvelio kardiomiopatija, nestandaus (nekompaktiško) kairiojo skilvelio miokardo sukeliamą kardiomiopatiją, katecholaminerginę polimorfine skilveline tachikardiją ir patiriantiems trumpo QT sindromą) arba ateityje galbūt atsirastomis naujomis kardiomiopatijomis. Reikalingas atidus specialisto vertinimas. Turi būti atsižvelgiama į konkrečią kardiomiopatiją pranašaujančius ligos požymius.

(4) Valstybės narės gali apriboti vairuotojo pažymėjimų išdavimą pareiškėjams ar jų atnaujinimą vairuotojams, sergantiems kitomis širdies ir kraujagyslių ligomis.

CUKRINIS DIABETAS

10. Šiuose punktuose vartojamų terminų apibrėžtys:

sunki hipoglikemija reiškia, kad ją patiriančiam asmeniui reikalinga kito asmens pagalba;

pasikartojanti hipoglikemija reiškia, kad sunki hipoglikemija pasireiškė antrą kartą per dvylika mėnesių.

1 grupė.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami cukriniu diabetu sergantiems pareiškėjams arba atnaujinami juo sergantiems vairuotojams. Jei tokie asmenys gydomi vaistais, apie jų būklę turi būti pateikiama įgaliotojo subjekto medicininė išvada, o jų sveikata turi būti atitinkamai reguliariai, tačiau ne rečiau kaip kartą per penkerius metus, tikrinama.
- (2) Diabetu sergantis pareiškėjas arba vairuotojas, gydomas vaistais, sukeliančiais hipoglikemijos riziką, turi įrodyti, kad jis suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus ir geba tinkamai kontroliuoti savo būklę.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kurie nepakankamai aiškiai suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kuriems pasireiškia pasikartojanti sunki hipoglikemija, išskyrus atvejus, kai pateikiama kompetentingų medicinos specialistų išvada ir reguliariai atliekamas medicininis vertinimas. Jei sunki hipoglikemija kartojasi ne miego metu, vairuotojo pažymėjimas neišduodamas ar neatnaujinamas tris mėnesius po paskutinio tokios hipoglikemijos atvejo.

Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami išskirtiniais, kompetentingų medicinos specialistų išvados tinkamai pagrįstais atvejais, jei reguliariai atliekamas medicininis vertinimas, kuriuo, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų poveikį, užtikrinamas asmens gebėjimas saugiai vairuoti transporto priemonę.

2 grupė.

- (3) Gali būti svarstoma galimybė išduoti ir (arba) atnaujinti 2 grupės vairuotojo pažymėjimus cukriniu diabetu sergantiems vairuotojams. Jei gydoma vaistais, galinčiais sukelti hipoglikemiją (t. y. insulinu ir kai kuriomis tabletėmis), turi būti taikomi šie kriterijai:
 - (a) per praėjusius dvylika mėnesių nebuvo sunkios hipoglikemijos pasireiškimo atvejų;
 - (b) vairuotojas turi visiškai suvokti hipoglikemijos keliamus pavojus;
 - (c) vairuotojas turi įrodyti galintis tinkamai kontroliuoti savo būklę, naudodamas gliukozės kiekio kraujyje jutiklius, insulino pompą, insulino inektorių ir (arba) hibridinę uždaro ciklo sistemą mažiausiai du kartus per dieną ir prieš vairavimą;
 - (d) vairuotojas turi įrodyti, kad suvokia hipoglikemijos keliamą riziką;
 - (e) nėra jokių kitų vairuoti trukdančių cukrinio diabeto komplikacijų.

Be to, tais atvejais tokie vairuotojo pažymėjimai išduodami atsižvelgiant į kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir reguliaraus medicininio patikrinimo, atliekamo ne rečiau kaip kas trejus metus, rezultatus.

- (4) Jei asmenį ne miego metu, net tuomet, kai jis nevairuoja, ištinka sunkios hipoglikemijos priepuolis, apie tokį priepuolį turi būti pranešama ir tokiu atveju turi būti iš naujo įvertinama tokio asmens teisė turėti vairuotojo pažymėjimą.

NEUROLOGINĖS LIGOS IR OBSTRUKcinĖS MIEGO APNĖJOS SINDROMAS

11. Neurologinėmis ligomis ir obstrukcinės miego apnėjos sindromu sergantiems pareiškėjams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

NEUROLOGINĖS LIGOS

- (1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiomis neurologinėmis ligomis, išskyrus atvejus, kai prie prašymo pridedama kompetentingos medicinos institucijos išvada.

Neurologiniai sutrikimai, susiję su įtakos centrinei ar periferinei nervų sistemai turinčiomis ligomis ar chirurgine intervencija, dėl kurių atsiranda sensoriniai ar motoriniai sutrikimai, darantys poveikį pusiausvyrai bei koordinacijai, turi būti tinkamai įvertinti atsižvelgiant į jų funkcinį poveikį ir progresavimo riziką. Jei yra ligos progresavimo rizika, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami tik periodiškai įvertinant sveikatos būklę.

OBSTRUKcinĖS MIEGO APNĖJOS SINDROMAS

- (2) Šiame punkte:

vidutinio sunkumo obstrukcinės miego apnėjos sindromas reiškia, kad apnėjos ir hipopnėjos atvejų per valandą skaičius (apnėjos ir hipopnėjos indeksas) yra nuo 15 iki 29,

sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas reiškia, kad apnėjos ir hipopnėjos indeksas yra 30 arba didesnis; abiem atvejais dieną pasireiškia pernelyg didelis mieguistumas.

- (3) Prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą pareiškėjams arba atnaujinant vairuotojų, kuriems įtariamas vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, pažymėjimus turi būti gauta atitinkama kompetentingos medicinos įstaigos išvada. Jie gali būti informuojami, kad iki diagnozės patvirtinimo turėtų nevairuoti.
- (4) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams arba vairuotojams, kuriems pasireiškia vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, jei jie, pateikę kompetentingos medicinos įstaigos išvadą, įrodo, kad pakankamai kontroliuoja savo būklę, laikosi tinkamo gydymo kurso ir kad jų mieguistumo sutrikimas (jei toks buvo) pagerėjo.
- (5) Besigydančių pareiškėjų arba vairuotojų, kuriems pasireiškia vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, sveikata reguliariai tikrinama (ne rečiau kaip kas trejus metus 1 grupės vairuotojų ir ne rečiau kaip kas vienus metus 2 grupės vairuotojų), siekiant nustatyti, ar laikomasi gydymo kurso, ar reikia tęsti gydymą ir užtikrinti nuolatinį budrumą.

EPILEPSIJA

12. Epilepsijos priepuoliai ar kiti staigūs sąmonės būsenos pakitimai kelia rimtą pavojų kelių eismo saugumui, jei jie ištinka asmenį vairuojant varikliu varomą transporto priemonę.

Šiame punkte:

epilepsija – sveikatos būklė, kai atitinkamas asmuo per mažiau nei penkerius metus patyrė du ar daugiau epilepsijos priepuolių;

sukeltas epilepsijos priepuolis – atpažįstamo veiksnio, kurio galima išvengti, sukeltas priepuolis.

Asmeniui, kuris patyrė priepuolį pirmą kartą arba kurio patirtas priepuolis yra pavienis, arba kuris buvo praradęs sąmonę, rekomenduojama nevairuoti. Reikalinga specialisto ataskaita, kurioje turėtų būti nurodytas draudimo vairuoti laikotarpis ir reikalaujamos paskesnės priemonės.

Labai svarbu, kad būtų nustatytas konkretus asmens epilepsijos sindromas ir priepuolio tipas, nes to reikia siekiant tinkamai įvertinti jo vairavimo saugumą (įskaitant tolesnių priepuolių riziką) ir paskirti tinkamą gydymą. Tai turi padaryti neurologas.

1 grupė.

- (1) Pagal 1 grupės reikalavimus įvertintų epilepsija sergančių vairuotojų teisė turėti vairuotojo pažymėjimą nuolat peržiūrima iki tol, kol priepuoliai nesikartoja bent penkerius metus.

Jei asmuo serga epilepsija, laikoma, kad jis neatitinka besąlyginio vairuotojo pažymėjimo išdavimo kriterijų. Apie tai turi būti pranešta vairuotojo pažymėjimus išduodančiai institucijai.

- (2) Sukeltas epilepsijos priepuolis. Pareiškėjas, turintis tokią būklę dėl žinomo provokuojančio veiksnio ir panašu, kad tas veiksnys nepasireikš vairuojant, gali kiekvienu atskiru atveju atsižvelgiant į neurologo išvadą būti pripažintas galinčiu vairuoti (atitinkamais atvejais vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant į kitas susijusias III priedo dalis (pavyzdžiui, išgėrus alkoholio arba sergant kitomis ligomis).
- (3) Pirmas arba vienintelis neišprovokuotas priepuolis. Pareiškėjas, patyręs pirmą neišprovokuotą epilepsijos priepuolį, gali būti pripažintas galinčiu vairuoti, jei per šešių mėnesių laikotarpį nepatyrė daugiau priepuolių ir jei atliktas tinkamas medicininis vertinimas. Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio.
- (4) Kitas sąmonės netekimas. Asmens sąmonės netekimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar yra rizika jam vėl prarasti sąmonę vairuojant.
- (5) Epilepsija. Vairuotojai arba pareiškėjai gali būti pripažįstami tinkamais vairuoti, jei jie per vienerių metų laikotarpį daugiau priepuolių nepatyrė.
- (6) Tik miegant ištinkantys priepuoliai. Pareiškėjas arba vairuotojas, kurį priepuoliai ištinka tik miegant, gali būti pripažįstamas tinkamu vairuoti, jei nustatyta, kad laikotarpis, per kurį kartojasi tokie priepuoliai, nėra trumpesnis nei nustatytas laikotarpis, per kurį neturi būti jokių epilepsijos priepuolių. Jei epilepsijos priepuolių būna ne miego metu, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas tik tada, jei nuo paskutinio priepuolio yra praėję vieneri metai (žr. 12.5 punktą „Epilepsija“).
- (7) Sąmonei arba gebėjimui funkcionuoti poveikio neturintys priepuoliai. Pareiškėjas arba vairuotojas, kuris, be priepuolių, kurie, kaip įrodyta, neturi poveikio sąmonei ir nesukelia funkcinų sutrikimų, kitų priepuolių nėra patyręs, gali būti pripažįstamas tinkamu vairuoti, jei nustatyta, kad laikotarpis, per kurį kartojasi tokie priepuoliai, nėra trumpesnis nei nustatytas laikotarpis, per kurį neturi būti jokių epilepsijos priepuolių. Jei jis patiria kitokių

priepuolių, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas tik tada, jei nuo paskutinio priepuolio yra praėję vieneri metai (žr. 12.5 punktą „Epilepsija“).

- (8) Priepuoliai, atsiradę dėl gydytojo nurodymu pakeisto epilepsijos gydymo kurso arba sumažintos vaistų dozės. Pacientui gali būti patariama nevairuoti nuo gydymo nutraukimo pradžios ir vėliau šešis mėnesius po gydymo nutraukimo. Jei priepuoliai atsirado gydytojo nurodymu pakeitus vaistus arba nutraukus jų vartojimą ir jei vėl pradėtas taikyti ankstesnis veiksmingas gydymas, vairavimą reikia nutraukti trims mėnesiams.
- (9) Po epilepsijos gydymo tikslais atliktos operacijos. Žr. 12.5 punktą „Epilepsija“.

2 grupė.

- (10) Pareiškėjas per reikalaujamą epilepsijos priepuolių nebuvimo laikotarpį turi nevartoti vaistų nuo epilepsijos. Turi būti atliktas tinkamas paskesnis medicininis patikrinimas. Atlikus išsamų neurologinį tyrimą turi būti nustatyta, kad elektroencefalograma (EEG) nerodo nei atitinkamos smegenų patologijos, nei epilepsijai būdingo aktyvumo. Po ūmaus epizodo turi būti atlikta elektroencefalograma ir tinkamas neurologinis vertinimas.
- (11) Sukeltas epilepsijos prieuolis. Jei pareiškėjas yra patyręs žinomo provokuojančio veiksnio sukeltą epilepsijos prieuolį ir panašu, kad tas veiksnys nepasireikš vairuojant, toks asmuo atskirais atvejais, atsižvelgiant į neurologo išvadą, gali būti pripažįstamas galinčiu vairuoti. Po ūmaus epizodo turi būti atlikta elektroencefalograma ir tinkamas neurologinis vertinimas.

Struktūrinį intracerebrinį sužeidimą patyrusiam asmeniui, kurio prieuolio rizika padidėjusi, neleidžiama vairuoti 2 grupės transporto priemonių iki tol, kol epilepsijos rizika nesumažės bent iki 2 proc. per metus. Prireikus vertinimas atliekamas atsižvelgiant į kitus susijusius III priedo skirsnius (pavyzdžiui, išgėrus alkoholio).

- (12) Pirmas arba vienintelis neišprovokuotas prieuolis. Po tinkamo neurologinio vertinimo pirmą neišprovokuotą epilepsijos prieuolį patyręs pareiškėjas gali būti pripažįstamas galinčiu vairuoti, jei per penkerius metus nepatyrė daugiau prieuolių ir to pasiekė nevartodamas vaistų nuo epilepsijos. Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio.
- (13) Kitas sąmonės netekimas. Asmens sąmonės netekimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar yra rizika jam vėl prarasti sąmonę vairuojant. Sąmonės netekimo pasikartojimo rizika turi būti 2 proc. per metus arba mažesnė.
- (14) Epilepsija. Reikia 10 metų nebepatirti prieuolių nevartojant vaistų nuo epilepsijos. Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio. Tai turi būti taikoma ir nepilnamečių epilepsijos atveju.

Tam tikri sutrikimai (pavyzdžiui, arterijų ir venų ydingas susiformavimas arba intracerebrinė hemoragija) padidina prieuolių riziką, net jei prieuolių dar nepatirta. Tokiu atveju vertinimą turi atlikti kompetentinga medicinos institucija; kad būtų galima išduoti pažymėjimą, prieuolio rizika turi būti 2 proc. per metus arba mažesnė.

PSICHIKOS SUTRIKIMAI

13. Psichikos ar intelekto sutrikimų turintiems pareiškėjams arba vairuotojams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

1 grupė.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, turintiems:

- (a) sunkių psichikos sutrikimų, įgimtų ar sukeltų ligos, traumų ar neurochirurginių operacijų,
- (b) sunkių intelekto sutrikimų,
- (c) sunkių elgesio sutrikimų, su senėjimu susijusių elgesio sutrikimų arba asmenybės sutrikimų, kurie labai trikdo nuovoką, elgesį ar sugebėjimą prisitaikyti,

išskyrus atvejus, kai kartu su prašymu pateikiama kompetentingos medicinos institucijos išvada ir prireikus reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai.

2 grupė.

- (2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

ALKOHOLIS

14. Alkoholio vartojimas kelia didžiulį pavojų kelių eismo saugumui. Atsižvelgiant į problemos mastą, medikai turi būti ypač budrūs.

1 grupė.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, priklausomiems nuo alkoholio arba negalintiems susilaikyti negėrus ir nevairavus esant neblaiviams, išskyrus atvejus, kai taikomi atitinkami apribojimai naudojant technologijas, leidžiančias valdyti priklausomybę (pavyzdžiui, privaloma naudoti antialkoholinį variklio užraktą).

Praėjus įrodytam abstinencijos laikotarpiui ir pateikus kompetentingos medicinos institucijos išvadą bei reguliariai tikrinantis sveikatą, vairuotojo pažymėjimai be jokių papildomų apribojimų gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, kurie praeityje buvo priklausomi nuo alkoholio.

2 grupė.

- (2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

NARKOTIKAI IR VAISTAI

15. Taikomos toliau nurodytos su narkotikais ir vaistais susijusios taisyklės.

Piktnaudžiavimas

- (1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, kurie yra priklausomi nuo psichotropinių medžiagų arba nėra nuo jų priklausomi, bet reguliariai jomis piktnaudžiauja, nesvarbu, kokios kategorijos vairuotojo pažymėjimą prašoma išduoti.

Reguliarus vartojimas

1 grupė.

- (2) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, kurie reguliariai bet kokia forma vartoja psichotropines medžiagas, galinčias trukdyti saugiai vairuoti, kai suvartotas kiekis gali turėti neigiamą poveikį vairavimui. Tai turi būti taikoma ir visiems kitiems vaistams ar vaistų deriniams, turintiems poveikį gebėjimui vairuoti.

2 grupė.

- (3) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

INKSTŲ SUTRIKIMAI

16. Inkstų sutrikimų turintiems pareiškėjams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

1 grupė.

- (1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiu inkstų nepakankamumu, jei jie pateikia kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir reguliariai tikrinasi sveikatą.

2 grupė.

- (2) Išskyrus išskirtinius atvejus, kurie tinkamai pagrindžiami kompetentingos medicinos institucijos išvada ir kai reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai, vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiu ir nepagydomu inkstų nepakankamumu.

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

17. Toliau nurodytos nuostatos laikomos įvairiomis.

1 grupė.

- (1) Pateikus kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir prireikus reguliariai tikrinantis sveikatą, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, kuriems buvo persodinti organai ar įdėtas dirbtinis organas, turintis įtakos gebėjimui vairuoti.

2 grupė.

- (2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

Paprastai tais atvejais, kai pareiškėjai ar vairuotojai turi bet kokių kitų sutrikimų, neišvardytų šiame priede, bet tikėtina, kad jie gali sukelti funkcinį sutrikimą, keliančių pavojų saugiam vairavimui, vairuotojo pažymėjimai neišduodami ar neatnaujinami, išskyrus atvejus, kai kartu su prašymu pateikiama kompetentingos medicinos institucijos išvada ir prireikus reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai.

IV PRIEDAS

MINIMALŪS REIKALAVIMAI PRAKTINIO VAIRAVIMO EGZAMINUS VYKDANTIEMS ASMENIMS

1. Kompetencija, kurios reikalaujama iš vairavimo egzaminuotojo

- (1) Asmuo, įgaliotas atlikti kandidato variklio varomos transporto priemonės vairavimo praktinį įvertinimą, turi žinių, įgūdžių ir išmanymą, susijusius su 1.2–1.6 punktuose išvardytomis temomis.
- (2) Egzaminuotojas turi būti pakankamai kompetentingas kandidato, norinčio gauti atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, laikomam egzaminui įvertinti.
- (3) Vertinamos šių sričių vairavimo žinios ir išmanymas:
 - (a) vairavimo elgsenos teorija;
 - (b) pavojaus įžvelgimas ir avarijos išvengimas;
 - (c) programa, kuria grindžiami vairavimo egzamino standartai;
 - (d) vairavimo egzamino reikalavimai;
 - (e) atitinkami teisės aktai, susiję su keliais ir eismu, įskaitant atitinkamus Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus bei aiškinamąsias gaires;
 - (f) vertinimo teorija ir metodai;
 - (g) atsargus vairavimas.
- (4) Vertinimo įgūdžiai:
 - (a) sugebėjimas atidžiai sekti, stebėti ir vertinti bendrą kandidato į vairuotojus elgesį vairuojant, visų pirma:
 - (b) teisingą ir visapusišką pavojingų situacijų atpažinimą;
 - (c) tokių situacijų priežasties ir galimų padarinių nustatymą;
 - (d) įgytą kompetenciją ir klaidų pripažinimą;
 - (e) vertinimo pastovumą ir nuoseklumą;
 - (f) greitas informacijos įsisavinimas ir esminių dalykų pateikimas;
 - (g) numatymas į priekį, potencialių problemų atpažinimas ir strategijų joms išspręsti kūrimas;
 - (h) konstruktyvių atsiliepimų savalaikis pateikimas.
- (5) Asmeniniai vairavimo įgūdžiai:

asmuo, įgaliotas vykdyti praktinį vairavimo egzaminą atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti privalo sugebėti nuolatos demonstruoti aukštą tos rūšies variklio varomos transporto priemonės vairavimo įgūdžių lygį.
- (6) Paslaugų kokybė:
 - (a) apibrėžti ir paaiškinti, ko kandidatas gali tikėtis egzamino metu;
 - (b) aiškiai pateikti informaciją, pasirenkant klausytojams tinkamą turinį, stilių, kalbą ir kontekstą, bei atsakyti į kandidatų klausimus;
 - (c) pateikti aiškius atsiliepimus apie egzamino rezultatus;

- (d) elgtis su kandidatais pagarbiai ir juos vienodai vertinti.
- (7) Žinios apie transporto priemonės technines ir fizines savybes:
 - (a) žinios apie transporto priemonių, ypač motociklų ir sunkiųjų transporto priemonių, technines savybes, pavyzdžiui, vairo mechanizmą, padangas, stabdžius, žibintus;
 - (b) apkrovos sauga;
 - (c) žinios apie transporto priemonės fizines savybes, pavyzdžiui, greitį, trintį, dinamiką, energiją.
- (8) Važiavimas naudojant mažai degalų ir (arba) energijos ir tausojant aplinką.

2. Bendrosios sąlygos

- (1) B kategorijos vairavimo egzaminuotojas:
 - (a) B kategorijos vairuotojo pažymėjimą turi ne mažiau kaip trejus metus;
 - (b) yra ne jaunesnis kaip 23 metų;
 - (c) yra sėkmingai įgijęs šio priedo 3 punkte nurodytą pradinę kvalifikaciją ir vėliau lankęs kokybės užtikrinimo bei periodinius mokymo kursus, kaip numatyta šio priedo 4 punkte;
 - (d) yra įgijęs bent 3 lygio pagal Tarptautinį standartizuotą švietimo klasifikatorių (ISCED)¹ profesinį išsilavinimą;
 - (e) tuo pačiu metu nedirba instruktoriumi vairavimo mokykloje.
- (2) Kitų kategorijų vairavimo egzaminuotojas:
 - (a) turi atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą arba lygiaverčių žinių, įgytų atitinkamos profesinės kvalifikacijos srityje;
 - (b) yra sėkmingai įgijęs šio priedo 3 punkte nurodytą pradinę kvalifikaciją ir vėliau lankęs kokybės užtikrinimo bei periodinius mokymo kursus, kaip numatyta šio priedo 4 punkte;
 - (c) turi ne mažiau kaip 3 metų B kategorijos vairavimo egzaminuotojo kvalifikaciją; šio periodo galima nesilaikyti, jei atitinkamas egzaminuotojas gali įrodyti, kad:
 - i) turi ne mažiau kaip 5 metus atitinkamos kategorijos vairuotojo patirties arba
 - ii) turi aukštesnius reikalavimus atitinkančių vairavimo sugebėjimų, negu yra būtina norint gauti vairuotojo pažymėjimą, teorinį ir praktinį įvertinimą, dėl kurio tas reikalavimas tampa nebūtinasis;
 - (d) yra įgijęs bent 3 lygio pagal Tarptautinį standartinį išsilavinimo klasifikatorių (ISCED) profesinį išsilavinimą;
 - (e) tuo pačiu metu nedirba instruktoriumi vairavimo mokykloje.
- (3) Atitikmenys

¹ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)

- (a) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus AM, A1, A2 ir A kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalingą vienai iš šių kategorijų.
- (b) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus C1, C, D1 ir D kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalingą vienai iš šių kategorijų.
- (c) Valstybės narės gali įgalioti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalaujamą vienai iš šių kategorijų.

3. Pradinė kvalifikacija

(1) Pirminis rengimas

- (a) Prieš įgaliojant asmenį vykdyti vairavimo egzaminus, tas asmuo turi sėkmingai užbaigti valstybės narės numatytą mokymo programą, kad įgytų 1 punkte nurodytą kompetenciją.
- (b) Valstybės narės nustato, ar konkrečios mokymo programos turinys bus susijęs su įgaliojimu vykdyti vienos ar daugiau nei vienos vairuotojo pažymėjimų kategorijų vairavimo egzaminus.

(2) Egzaminai

- (a) Prieš įgaliojant asmenį vykdyti vairavimo egzaminus, tas asmuo turi įrodyti, kad jo žinios, išmanymas, įgūdžiai ir gebėjimai, susiję su 1 punkte išvardytais dalykais, yra pakankamo lygio.
- (b) Valstybės narės vykdo egzaminavimo procesą, kurio metu tinkamu pedagoginiu metodu įvertinama 1 punkte, ypač 1.4 punkte nurodyta asmens kompetencija. Egzaminavimo procesas turi būti prieinamas² ir apimti teorinę ir praktinę dalį. Tam tikrais atvejais gali būti naudojamas įvertinimas kompiuteriu. Kiekviena valstybė narė savo nuožiūra nustato išsamią informaciją apie egzaminų ir vertinimų pobūdį ir trukmę.
- (c) Valstybės narės turi nuspręsti, ar konkretaus egzamino turinys susijęs su įgaliojimu vykdyti vienos ar daugiau nei vienos vairuotojo pažymėjimų kategorijų vairavimo egzaminus.

4. Kokybės užtikrinimas ir periodinis mokymas

(1) Kokybės užtikrinimas

- (a) Siekdamas įtvirtinti vairavimo egzaminuotojų standartus, valstybės narės turi įdiegti kokybės užtikrinimo priemones.
- (b) Kokybės užtikrinimo priemonės turi apimti egzaminuotojų priežiūrą darbe, jų tolesnį mokymą ir naują akreditavimą, nuolatinį profesinį tobulinimąsi ir jų vykdytų vairavimo egzaminų rezultatų periodišką peržiūrą.
- (c) Valstybės narės turi numatyti, kad kiekvienas egzaminuotojas būtų metus prižiūrimas, panaudojant 4.1 punkto b papunktyje išvardytas kokybės užtikrinimo priemones. Be to, valstybės narės turi užtikrinti, kad kiekvienas

² Pagal Europos prieinamumo akte (2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų) nustatytus prieinamumo reikalavimus.

egzaminuotojas būtų tikrinamas kas per penkerius metus egzamino metu; bendra tikrinimo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip pusė dienos, kad būtų galima stebėti kelis egzaminus. Nustačius problemas turi būti imtasi taisomųjų veiksmų. Priežiūrą vykdomas asmuo yra valstybės narės tam tikslui įgaliotas asmuo.

- (d) Tais atvejais, kai egzaminuotojas yra įgaliotas vykdyti daugiau nei vienos kategorijos vairavimo egzaminus, valstybės narės gali numatyti, kad įvykdžius priežiūros reikalavimą, susijusį su vienos kategorijos egzaminais, įvykdomas reikalavimas, susijęs su daugiau nei vienos kategorijos egzaminais.
- (e) Vairavimo egzaminavimo darbą turi stebėti ir prižiūrėti valstybės narės įgaliota institucija, kad būtų užtikrintas teisingas ir nuoseklus vertinimas.

(2) Periodinis mokymas

- (a) Valstybės narės turi numatyti, jog tam, kad vairavimo egzaminuotojai išlaikytų įgaliojimus, nepaisant kategorijų, kurioms jie yra akredituoti, jie turi lankyti:
 - i) būtinus reguliarius periodinius mokymo kursus, iš viso keturias dienas per dvejų metų laikotarpį, kad:
 - išlaikytų ir atnaujintų būtinas žinias ir egzaminavimo įgūdžius;
 - įgytų naujos kompetencijos, kuri yra būtina vykdant jų profesinę veiklą;
 - užtikrintų, kad jie ir toliau vykdytų egzaminus pagal sąžiningus ir vienodus standartus;
 - ii) būtinus reguliarius periodinius mokymo kursus, iš viso ne mažiau kaip penkias dienas per penkerių metų laikotarpį, kad:
 - įgytų ir išlaikytų būtinus praktinius vairavimo įgūdžius.
- (b) Valstybės narės turi imtis tinkamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad tiems egzaminuotojams, kurių darbas pagal taikomą kokybės užtikrinimo sistemą buvo įvertintas labai blogai, nedelsiant būtų surengti specialūs mokymai.
- (c) Periodinis mokymas gali būti informavimo, mokymo klasėje, tradicinio ar elektroninio mokymo formos ir teikiamas individualiai ar grupėse. Jis gali apimti tuos naujo akreditavimo reikalavimus, kuriuos valstybės narės laiko tinkamais.
- (d) Tais atvejais, kai egzaminuotojas yra įgaliotas vykdyti daugiau nei vienos kategorijos transporto priemonės vairavimo egzaminus, valstybės narės gali numatyti, kad įvykdžius periodinio mokymo reikalavimą, susijusį su vienos kategorijos egzaminais, įvykdomas reikalavimas, susijęs su daugiau nei vienos kategorijos egzaminais, jei tenkinama 4.2 punkto e papunktyje nustatyta sąlyga.
- (e) Jei per 24 mėnesių laikotarpį egzaminuotojas nevykdė tam tikros kategorijos egzaminų, prieš tai, kai jam leidžiama vykdyti tos kategorijos vairavimo egzaminus, iš naujo atliekamas jo įvertinimas. Šis naujas įvertinimas gali būti atliekamas kaip 4.2 punkto a papunktyje nustatyto reikalavimo dalis.

5. Įgytos teisės

- (1) Valstybės narės gali leisti asmenims, įgaliotiems vykdyti vairavimo egzaminus prieš pat įsigaliojant Direktyvos 2006/126/EB nuostatoms, toliau vykdyti vairavimo

egzaminus, nepaisant to, kad jiems nebuvo suteiktas leidimas pagal 2 punkte nurodytas bendrąsias sąlygas arba 3 punkte nustatytą pradinės kvalifikacijos procesą.

- (2) Nepaisant to, šiems egzaminuotojams turi būti taikomos 4 punkte nustatytos reguliarios priežiūros ir kokybės užtikrinimo priemonės.

V PRIEDAS

VAIRUOTOJŲ MOKYMO IR EGZAMINAVIMO MINIMALŪS REIKALAVIMAI, TAIKOMI JUNGINIAMS, NURODYTIEMS 6 STRAIPSNIO 1 DALIES C PUNKTO ANTROS ĮTRAUKOS ANTROJE PASTRAIPOJE

1. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:
 - (a) tvirtinti ir prižiūrėti 10 straipsnio 1 dalies d punkte numatytam mokymui arba
 - (b) organizuoti 10 straipsnio 1 dalies d punkte numatytam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui.
2. Vairuotojų mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.
3. Vairuotojų mokymo turinys

Vairuotojų mokymas turi apimti žinias, įgūdžius ir elgseną, aprašytus II priedo 2 ir 7 punktuose. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas transporto priemonės judėjimo dinamikai, saugos kriterijams, vilkikui ir priekabai (sukabinimo mechanizmui), tinkamam pakrovimui ir saugos detalėms.

praktinė dalis turi apimti šiuos veiksmus: greitėjimą, lėtėjimą, važiavimą atbuline eiga, stabdymą, stabdymo atstumą, eismo juostų keitimą, stabdymą / kliūtis išvengimą, priekabos nukrypimą, priekabos atkabinimą ir sukabinimą su motorine transporto priemone, pastatymą;

kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktinę dalį ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose.

mokymui naudojami transporto priemonių junginiai turi atitikti tą vairuotojo pažymėjimo kategoriją, kurią gauti dalyviai siekia.
4. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti 3 punkte nustatytus įgūdžius bei elgseną.

VI PRIEDAS

VAIRUOTOJŲ MOKYMO IR EGZAMINAVIMO MINIMALŪS REIKALAVIMAI, TAIKOMI A KATEGORIJS MOTOCIKLAMS (NUOSEKLUS PERĖJIMAS)

1. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:
 - (a) tvirtinti ir prižiūrėti 10 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam mokymui arba
 - (b) organizuoti 10 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui.
2. Vairuotojų mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.
3. Vairuotojų mokymo turinys:

vairuotojų mokymas turi apimti visus II priedo 6 punkte nurodytus aspektus;

Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktines mokymo dalis ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose.

mokymui naudojami motociklai turi atitikti tą vairuotojo pažymėjimo kategoriją, kurią gauti dalyviai siekia.
4. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti pakankami, kad būtų galima įvertinti šio priedo 3 punkte nustatytus įgūdžius ir elgseną.

VII PRIEDAS
ATITIKTIES LENTELĖ

Direktyva 2006/126/EB	Reglamentas (ES) Nr. 383/2012	Nauja Direktyva
–		1 straipsnis
–		2 straipsnio 1, 2, 3 ir 12 dalys
–		3 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5 ir 7 dalys
1 straipsnio 1 dalis		4 straipsnio 1 dalis
1 straipsnio 2 dalis		4 straipsnio 5 dalies pirma pastraipa
1 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa		4 straipsnio 5 dalies antros pastraipos 1 sakiny
1 straipsnio 3 dalies antra pastraipa		4 straipsnio 5 dalies antros pastraipos 2 sakiny
1 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa		4 straipsnio 8 dalis
1 straipsnio 4 dalis		–
2 straipsnio 1 dalis		3 straipsnio 6 dalis
2 straipsnio 2 dalis		4 straipsnio 3 dalis
3 straipsnio 1 dalis		4 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa
3 straipsnio 2 dalis		4 straipsnio 2 dalies antra pastraipa

3 straipsnio 3 dalis		4 straipsnio 4 dalis
—		4 straipsnio 6 dalis ir 7 dalies pirma ir antra pastraipos
—		5 straipsnis
4 straipsnio 1 dalies pirmas sakinyš		6 straipsnio 1 dalis
4 straipsnio 1 dalies antras sakinyš		7 straipsnio 1, 2, 3 ir 5 dalys
4 straipsnio 2 dalies įvadinė frazė 4 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa		6 straipsnio 1 dalies a punkto įvadinė frazė 6 straipsnio 1 dalies a punkto pirma pastraipa
4 straipsnio 2 dalies pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies a punkto pirma ir antra įtraukos 2 straipsnio 5 ir 6 dalys
4 straipsnio 2 dalies antra įtrauka 4 straipsnio 3 dalies a punkto trečia įtrauka 4 straipsnio 4 dalies a punkto antra įtrauka		7 straipsnio 1 dalies a punktas
4 straipsnio 3 dalies įvadinė frazė		
4 straipsnio 3 dalies pirma įtrauka		2 straipsnio 8 dalis
4 straipsnio 3 dalies antra įtrauka		2 straipsnio 9 dalis
4 straipsnio 3 dalies a punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 3 dalies a punkto pirma ir antra įtraukos		6 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis 6 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio pirma ir antra įtraukos
4 straipsnio 3 dalies b punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 3 dalies b punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktis 6 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunkčio pirma įtrauka

4 straipsnio 3 dalies b punkto antra įtrauka		
4 straipsnio 4 dalies b punkto penkta pastraipa		
4 straipsnio 4 dalies c punkto antra įtrauka		
4 straipsnio 4 dalies e punkto trečia įtrauka		7 straipsnio 1 dalies b punktas
4 straipsnio 3 dalies c punkto įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktis
4 straipsnio 3 dalies c punkto i papunkčio įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčio pirma įtrauka
4 straipsnio 3 dalies c punkto ii papunkčio įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčio antra įtrauka
4 straipsnio 3 dalies c punkto i papunkčio pirma įtrauka		7 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktis
4 straipsnio 3 dalies c punkto ii papunkčio pirma įtrauka		7 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktis
4 straipsnio 4 dalies įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies c punkto įvadinė frazė
4 straipsnio 4 dalies pirma įtrauka		2 straipsnio 10 dalis
4 straipsnio 4 dalies antra įtrauka		–
4 straipsnio 4 dalies a punkto įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio įvadinė frazė
4 straipsnio 4 dalies a punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies a punkto antra įtrauka 2 straipsnio 7 dalis 6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktis 2 straipsnio 11 dalis
4 straipsnio 4 dalies a punkto trečia įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio antra pastraipa
–		6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio trečia pastraipa
4 straipsnio 4 dalies b punkto įvadinė frazė		6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunktis
4 straipsnio 4 dalies b punkto 1–4		6 straipsnio 1 dalies c punkto ii

pastraipos		papunkčio 1–4 pastraipos
4 straipsnio 4 dalies c punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies c punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto iii papunktis 6 straipsnio 1 dalies c punkto iii papunkčio pirma įtrauka
4 straipsnio 4 dalies d punktas		6 straipsnio 1 dalies c punkto iv papunktis
4 straipsnio 4 dalies e punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies e punkto pirma ir antra įtraukos		6 straipsnio 1 dalies c punkto v papunktis 6 straipsnio 1 dalies c punkto v papunkčio pirma ir antra įtraukos
4 straipsnio 4 dalies f punktas		6 straipsnio 1 dalies c punkto vi papunktis
4 straipsnio 4 dalies g punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies g punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto vii papunkčio pirma įtrauka
4 straipsnio 4 dalies g punkto antra įtrauka 4 straipsnio 4 dalies i punkto antra įtrauka		7 straipsnio 1 dalies d punktas 7 straipsnio 1 dalies d punktas
4 straipsnio 4 dalies h punktas		6 straipsnio 1 dalies c punkto viii papunktis
4 straipsnio 4 dalies i punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies i punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto ix papunktis
4 straipsnio 4 dalies j punktas		6 straipsnio 1 dalies c punkto x papunktis
4 straipsnio 4 dalies k punkto įvadinė frazė 4 straipsnio 4 dalies k punkto pirma įtrauka		6 straipsnio 1 dalies c punkto xi papunktis 6 straipsnio 1 dalies c punkto xi papunkčio pirma įtrauka
4 straipsnio 4 dalies k punkto antra įtrauka		7 straipsnio 1 dalies e punktas

4 straipsnio 5 dalis		6 straipsnio 2 dalis
4 straipsnio 6 dalies pirma pastraipa		7 straipsnio 2 dalis
4 straipsnio 6 dalies antra pastraipa		7 straipsnio 3 dalis
4 straipsnio 6 dalies trečia ir ketvirta pastraipos		7 straipsnio 4 dalis
4 straipsnio 7 dalis		7 straipsnio 5 dalis
5 straipsnio 1 dalis		8 straipsnio 1 dalis
5 straipsnio 2 dalis		8 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
6 straipsnio 1 dalis		9 straipsnio 1 dalis
6 straipsnio 2 dalies įvadinė frazė		9 straipsnio 2 dalies įvadinė frazė
6 straipsnio 2 dalies a punktas		9 straipsnio 2 dalies a punktas
6 straipsnio 2 dalies b punktas		9 straipsnio 2 dalies b punktas
—		9 straipsnio 2 dalies c punktas
6 straipsnio 2 dalies c punktas		9 straipsnio 2 dalies d punktas
6 straipsnio 2 dalies d punktas		9 straipsnio 2 dalies e punktas
6 straipsnio 2 dalies e punktas		9 straipsnio 2 dalies f punktas
6 straipsnio 2 dalies f punktas		9 straipsnio 2 dalies g punktas
—		9 straipsnio 2 dalies h punktas
6 straipsnio 3 dalis		9 straipsnio 3 dalis
6 straipsnio 4 dalis		9 straipsnio 4 dalis
7 straipsnio 1 dalis		10 straipsnio 1 dalis
7 straipsnio 2 dalis		10 straipsnio 2 dalis

		10 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa
7 straipsnio 3 dalies įvadinė frazė 7 straipsnio 3 dalies a ir b punktai		10 straipsnio 3 dalies įvadinė frazė 10 straipsnio 3 dalies a ir b punktai
7 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa		10 straipsnio 6 dalis
7 straipsnio 3 dalies antra pastraipa		10 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa
7 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa		10 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa
7 straipsnio 3 dalies ketvirta pastraipa		
7 straipsnio 3 dalies penkta pastraipa		10 straipsnio 2 dalies penkta pastraipa
—		10 straipsnio 2 dalies septinta pastraipa
—		10 straipsnio 4 dalis
7 straipsnio 4 dalis		10 straipsnio 5 dalis
7 straipsnio 5 dalis		10 straipsnio 7 dalis
8 straipsnis		4 straipsnio 8 dalis ir 8 straipsnio 2 dalis I priedo atveju 10 straipsnio 8 dalis II, III, V ir VI priedų atveju 16 straipsnio 2 dalis IV priedo atveju
9 straipsnis		22 straipsnis
10 straipsnis		16 straipsnio 1 dalis

11 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys		11 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys
11 straipsnio 4 dalies pirma ir trečia pastraipos		13 straipsnio 1 dalis
11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa		13 straipsnio 2 dalis
–		13 straipsnio 3 ir 4 dalys
11 straipsnio 5 dalis		11 straipsnio 4 dalis
11 straipsnio 6 dalies pirma pastraipa		12 straipsnio 2 dalies pirmas sakiny
11 straipsnio 6 dalies antros pastraipos 1 sakiny		12 straipsnio 5 dalis
11 straipsnio 6 dalies antros pastraipos 2 sakiny		12 straipsnio 2 dalies antras sakiny
–		12 straipsnio 1, 3, 4, 6, 7, 8 ir 9 dalys
–		14 straipsnis
–		15 straipsnis
12 straipsnis		17 straipsnio 1 dalis
–		17 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys
13 straipsnis		18 straipsnis
14 straipsnis		20 straipsnis
15 straipsnio 1 dalis		19 straipsnio 1 dalis

15 straipsnio 2 dalis		19 straipsnio 2 dalis
15 straipsnio 3 dalis		–
15 straipsnio 4 dalies pirmas sakiny		19 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos pirmas sakiny
–		19 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos antras sakiny 19 straipsnio 3 dalies antra pastraipa
15 straipsnio 4 dalies antras sakiny		19 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa
–		19 straipsnio 4 ir 5 dalys
–		22 straipsnis
–		24 straipsnis
16 straipsnis		25 straipsnis
17 straipsnis		26 straipsnis
18 straipsnis		27 straipsnis
19 straipsnis		28 straipsnis
I priedas		I priedo A1 ir A2 dalys I priedo D dalis I priedo E dalis

	1 straipsnis	–
	2 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 1 punktas
	2 straipsnio 2 dalis	I priedo B1 dalies 2 punkto 1 papunktis
	2 straipsnio 3 dalis	–
	3 straipsnis	I priedo B dalies 2 punktas
	4 straipsnis	I priedo B dalies 3 punktas
	5 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 4 punktas
	5 straipsnio 2 dalis	I priedo B dalies 5 punktas
	5 straipsnio 3 dalis	I priedo B dalies 6 punktas
	5 straipsnio 4 dalis	I priedo B dalies 7 punktas
	5 straipsnio 5 dalis	I priedo B dalies 8 punktas
	6 straipsnis	–
	7 straipsnio 1 dalis	I priedo B dalies 9 punktas
	7 straipsnio 2 dalis	I priedo B dalies 10 punktas
	8 straipsnis	–
	I priedas	I priedo B1 dalis

	II priedas	I priedo B2 dalis
	III priedas	I priedo B3 dalis
	IV priedas	I priedo B4 dalis
–		I priedo C dalis
II priedas		II priedas
III priedas		III priedas
IV priedas		IV priedas
V priedas		V priedas
VI priedas		VI priedas
VII priedas		–
VIII priedas		VII priedas